

ΝΕΟΣ

ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Η. ΛΑΜΠΡΟΥ

4

1907

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Δ' — 30 Σεπτεμβρίου 1907. — ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙΑΚΟΝ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΣΕΒΑΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ

Ἡ ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Τραπεζοῦντος δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γραφῆ, ἂν μὴ εἶχομεν τὸ περὶ τῶν βασιλέων αὐτῆς χρονικὸν τὸ γραφέν ὑπὸ τοῦ Μιχαήλ Παναρέτου. Τὸ χρονικὸν τοῦτο, περισωθὲν ἐν ἐνὶ καὶ μόνῳ κώδικι, τῷ Μαρκιανῷ DCVIII, γραφέντι τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Tafel τῷ 1832 ἐν παραρτήματι τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσεως τῶν μικρῶν συγγραφῶν τοῦ Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης¹. Δὲν ἀνεκάλυψε δὲ τὴν συγγραφὴν ταύτην ἐν τῷ κώδικι τῆς Βενετίας αὐτὸς ὁ ἐκδότης, ἀλλ' ὁ πολὺς Fallmerayer, ὅστις καὶ ἐκγράψας εἶχε λάβει αὐτὴν ὑπ' ὄψιν ἤδη τῷ 1827, ὅτ' ἐξέδωκεν ἐν Μονάχῳ τὴν Ἱστορίαν τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Τραπεζοῦντος². Αὐτὸς δὲ ὑπῆρξε καὶ ὁ ἐκχωρήσας τὸ ἀπόγραφον εἰς τὸν Tafel πρὸς ἔκδοσιν³. Ἀμα δὲ τῇ δημοσιεύσει τοῦ κειμένου ἔγεινε

¹ Eustathii metropolitae Thessalonicensis Opuscula. Accedunt Trapezuntinae historiae scriptores Panaretus et Eugenius. E codicibus Mss. Basileensi, Parisinis, Veneto nunc primum edidit *Theophil. Lucas Frider. Tafel*. Francofurti ad Moenum. MDCCXXXII σ. 362-370.

² Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt Ἐν Μονάχῳ 1827.

³ *Ida Fallmerayer* Original-Fragmente, Chroniken, Inschriften und anderes Materiale zur Geschichte des Kaiserthums Trapezunt. Zweite Abtheilung (Abhandlungen der III Cl. der bayrischen Akademie der Wissenschaften IV Band. Abth. II σ. 6).

μὲν χρήσις αὐτοῦ ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει τῆς τοῦ Lebeau Ἱστορίας τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους¹, ἐπισυνήφθη δ' ἐν παραρτήματι τοῦ εἰκοστοῦ τόμου ὑπὸ τοῦ Brosset, τοῦ μετὰ τοῦ de Saint-Martin ἐπιμεληθέντος τῆς νέας ταύτης ἐκδόσεως, γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ χρονικοῦ τοῦ Παναρέτου ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου κεφαλαίου μέχρι τέλους μετὰ πολλῶν ἀξίων λόγου ὑποσημειώσεων². Εἶτα δ' ἐξέδιδε τῷ 1844 ὁ Fallmerayer ἐκ νέου τὸ αὐτὸ χρονικὸν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐν γερμανικῇ μεταφράσει πλήρει, πλουτίσας αὐτὸ τοῦτο μὲν διὰ κριτικῶν τινῶν σποράδην σημειώσεων ὑπ' αὐτὸ τὸ κείμενον, τοῦτο δὲ διὰ μακρῶν γεωγραφικῶν καὶ ἱστορικῶν ὑπομνημάτων³. Ἐκτοτε δὲ τὸ χρονικὸν τοῦ Παναρέτου δὲν ἔτυχε νέων φροντίδων μέχρι τοῦ 1905, ὅτ' ἐξέδωκεν αὐτὸ καὶ πάλιν ἐν Μόσχᾳ ὁ Ῥῶσος Χαχάνοφ μετὰ προλόγου περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Τραπεζοῦντος, ῥωσικῆς μεταφράσεως καὶ ὑπομνημάτων⁴.

Τοιαύτη ἡ ἱστορία τῶν ἐκδόσεων τοῦ κειμένου. Παραβάλλοντες δὲ τὸ κείμενον τῶν διαφόρων τούτων ἐκδόσεων, παρατηροῦμεν πρῶτον, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Tafel ἐκδοθὲν βρίθει σφαλμάτων καὶ εἶνε αὐτόχρημα ἀχρηστον. Πολλῶν δὲ βέλτιον ἐξέδωκε τὸν Πανάρετον ὁ Fallmerayer, οὐ μόνον ὀρθοτέρας γραφὰς παρέχων, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν στίξιν καὶ τὸν χωρισμὸν τῶν περιόδων μείζονα ἐπιστήσας προσοχὴν. Εἶνε δὲ ἄπορον πῶς, ἐν ᾧ ὁ Tafel ἐξέδωκε τὸ χρονικὸν κατὰ τὸ ἀπόγραφον τοῦ Fallmerayer, παρατηροῦνται τοσαῦται διαφοραὶ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τούτου. Τί συμβαίνει; Τὸ πλῆθος τῶν λαθῶν προέρχεται ἐξ ἀνεπιστάσιας τοῦ Tafel, κακῶς ἀναγνόντος ἢ ἐκδόντος

¹ Histoire du Bas-empire, Ἐν Παρισίοις. Τόμ. ΙΕ' (1833) σ. 255. Τόμ. ΙΖ' (1834) σ. 254, 470. Τόμ. ΙΗ' (1835) σ. 280. Τόμ. ΙΘ' (1835) σ. 86.

² Τόμ. Κ' (1836) σ. 482-509.

³ Ἐνθ' ἀν. Original-Fragmente κτλ. σ. 11-40 (ἑλληνικὸν κείμενον), σ. 41-69 (γερμανικὴ μετάφρασις) σ. 70-108 (ὑπομνήματα).

⁴ Ὑπὸ τὴν ῥωσικὴν ἐπιγραφὴν «Τραπεζοῦντιακὸν χρονικὸν Μιχαὴλ Παναρέτου». (Ἐν τῷ ΚΓ' τεύχει τῶν ἐκδόσεων τοῦ ἐν Μόσχᾳ Λαζαρεφείου Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου). Ἐν Μόσχᾳ. 1905.

τὸ προκείμενον αὐτῷ ἀπόγραφον, ἢ ὁ Fallmerayer ἀντέβαλεν ἐκ νέου τὸν κώδικα χάριν τῆς νέας ἐκδόσεως; Δυστυχῶς ἐλάχιστα στοιχεῖα ἔχομεν πρὸς παρακολούθησιν τῆς ἱστορίας τῶν δύο ἐκδόσεων. Καὶ δὴ ὁ μὲν Tafel δι' οὐδεμιᾶς λέξεως ποιεῖται μνεῖαν τῆς εἰς αὐτὸν παραχωρήσεως τοῦ ἀπογράφου ὑπὸ τοῦ Fallmerayer, οὐδὲ κἂν τὸν κώδικα ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἀνέκδοτον χρονικὸν ἀναγράφων, ὁ δὲ Fallmerayer τάδε καὶ μόνον προλογίζεται περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκδόσεως· «Καίτοι ἡμεῖς ἤδη πρὸ ἐτῶν παρεχωρήσαμεν εἰς τὸν περὶ τὰ βυζαντιακὰ πράγματα ἐξαιρετικῶς πεπαιδευμένον ἐν Τυβίγγῃ φίλον καὶ συνάδελφον κ. διδάκτορα Θεόφιλον Tafel τὸ κείμενον τοῦ Παναρέτου ἄνευ μεταφράσεως καὶ ὑπομνημάτων, ἐκ δὲ τῆς παραχωρήσεως ταύτης ὀρμώμενοι ἐποιήσαντο εὐρείαν χρῆσιν τοῦ ἡμετέρου εὐρήματος καὶ οἱ λόγιοι τῶν Παρισίων ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει τῆς τοῦ Lebeau Ἱστορίας τῆς βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας, ἔχοντες ἢ προκειμένη ἑλληνικὴ ἐκδοσις τοῦ χρονικοῦ τῆς Τραπεζουντος πρέπει νὰ ὑποληφθῇ ὡς ἡ κυρίως πρώτη γνησίαι καὶ μόνῃ ἀξία πίστεως. Καὶ δὴ μόνον τὸ νεκρὸν γράμμα εἶχον παραχωρήσει, οὐχὶ δὲ σὺν αὐτῷ καὶ τὴν κατανόησιν αὐτοῦ καὶ τὸ πνεῦμα»¹. Ἄλλ' ἡ μαρτυρία αὕτη δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐν τοῖς δύο κειμένοις παρατηρουμένων ἀξίων λόγου διαφορῶν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δύο πρώτων ἐκδόσεων. Τὸ δὲ κείμενον τῆς ἐκδόσεως τοῦ Χαχάνοφ, ἣτις εἶνε ἄλλως χρησιμος ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ὑπομνημάτων, οὐδενὸς λόγου εἶνε ἀξίον, διότι εἶνε ἀπλῆ, οὐκ ἄνευ τυπογραφικῶν παροραμάτων, ἐπανάληψις τοῦ κειμένου τῆς ἐκδόσεως τοῦ Fallmerayer.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἀναγκαίαν ἐθεώρησα τὴν ἀντιβολὴν τοῦ μόνου περισωθέντος κώδικος, εἰς ἣν καὶ προέβην τὸ θέρος τοῦ 1906 ἐν Βενετίᾳ. Ὁμολογῶ δὲ, ὅτι ἡ ἀντιβολὴ αὕτη ἤγαγεν εἰς πορίσματα πολὺ ἀνώτερα τῶν ἐμῶν προσδοκιῶν. Ἐξ αὐτῆς ἀπεδείχθη, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἐκδοσις τοῦ

¹ Fallmerayer Original-Fragmente κτλ. σ. 61.

Fallmerayer παρὰ τὰς ἐν αὐτῇ βελτιώσεις τοῦ κειμένου, οἷον ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Tafel, δύναται νὰ λεχθῆ αὐτόχρημα ἄχρηστος. Τοιαῦται εἶνε αἱ διαφοραὶ ἀπὸ τοῦ κώδικος. Συνίστανται δὲ τοῦτο μὲν εἰς κακὸν τονισμὸν λέξεων παρὰ τὰς συνηθείας τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ εἰς ἄλλας παραφθορὰς τύπων ἢ φθόγγων νεοελληνικῶν¹ ἃς τηρεῖ ὁ κώδιξ, τοῦτο δὲ εἰς παραγνωώσεις ἄλλων τε λέξεων καὶ μάλιστα ἀριθμῶν, ἡμερομηνιῶν καὶ χρονολογιῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς παραλείψεις ἀριθμῶν, σπανιώτερον δὲ καὶ ἄλλων λέξεων. Εἶνε δ' ἐν μέρει δεδικαιολογημένα τὰ τοιαῦτα σφάλματα ἔνεκα τοῦ πλήθους τῶν βραχυγραφιῶν τοῦ κώδικος, ὧν ἔνιαι σπάνια, εἰ μὴ πρωτοφανεῖς, καθ' ἃ δύναται νὰ πεισθῆ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τοῦ ἐν τῷ παρενθέτῳ Πίν. Β' παρατιθεμένου πανομοιοτύπου τοῦ φ. 296". Ἄν δὲ παραθέσωμεν εἰς πάντα ταῦτα τὴν σύγχυσιν τὴν ἐπερχομένην ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὀνομάτων προσηγορικῶν ὡς κυρίων ἢ τ' ἀνάπαλιν, παρὰ τὴν ὀρθὴν ἐνίοτε ἐν τῇ γερμανικῇ μεταφράσει τοῦ Fallmerayer ἐρμηνείαν τῶν τοιούτων, καταδεικνύεται, ὅτι παρίστατο ἀπαραίτητος ἀνάγκη ὅπως νέας ἐκδόσεως τοῦ κειμένου ἀντὶ ἀπλῆς ἀνακοινώσεως τῶν πορισμάτων τῆς ἀντιβολῆς, ὄντων πλείστων ὄσων.

Προβαίνων δὲ κατωτέρω εἰς τὴν νέαν ταύτην ἔκδοσιν, παρατηρῶ ἐν πρώτοις, ὅτι ἐτήρησα τὴν ὑπὸ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν διαίρεσιν εἰς ἐναρίθμους παραγράφους χάριν διευκολύνσεως τοῦ ταύτισμοῦ τῶν παραπομπῶν, εἰ καὶ αἱ παράγραφοι ἠδύναντο ἐνιαχοῦ νὰ διακριθῶσι προσφορώτερον. Περιττὸν δ' ἐθεώρησα πλὴν ἢ ἐν καιριωτάτοις τισὶ χωρίοις νὰ δηλώσω τὰς περὶ τὴν στίξιν διαφορὰς τῆς ἐμῆς ἐκδόσεως ἀπὸ τῶν προτέρων, εἰ καὶ αἱ τοιαῦται μεταβολαὶ οὐχ ἤττον τῶν ἄλλων συντελοῦσιν εἰς ἐπανόρθωσιν τοῦ κειμένου, οἷον παρέχω ἐνταῦθα. Ἐπ' ἴσης δὲ περιττὴν ἔκρινα τὴν σημείωσιν τῶν ἐμῶν διαφορῶν, ὅπου

¹ Ἴδε ἐν ἡμέρᾳ ἀντὶ ἐνήμερα (ἀνήμερα) ἐν § 35, ἐκβὰν ἀντὶ ἔκβαν (πρὸλ. τὸ ἔβγα) ἐν § 44.

τοιαῦται ὑπάρχουσιν, ἀπὸ τῆς ἐν ταῖς προτέραις ἐκδόσεσι δηλώσεως τῆς ἀρχῆς τῶν σελίδων τοῦ κώδικος, περιοριζόμενος εἰς τὴν ῥητὴν βεβαίωσιν, ὅτι τὸ ἐμὸν σημεῖον || ἔχει τεθῆ ἀπανταχοῦ ὀρθῶς ἐν τῇ ἐμῇ ἐκδόσει. Ἄτε δὲ παρέχων ἔκδοσιν κριτικὴν, ὑπέλαβον μὲν ἀναγκαῖον νὰναγράψω ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ κείμενον σημειώσεσιν ἀπάσας τὰς διαφόρους γραφὰς τοῦ τε κώδικος καὶ τῶν προτέρων ἐκδόσεων πλὴν τῆς τοῦ Χαχάνοφ, οὔσης ἀπλῆς ἀνατυπώσεως τῆς τοῦ Fallmerayer κατὰ τὰ εἰρημένα, τὸν μὲν Μαρκιανὸν κώδικα δηλώσας διὰ τοῦ Μ, διὰ Γ δὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Tafel καὶ διὰ Φ τὴν τοῦ Fallmerayer. Ἄλλὰ πρὸς ἀποφυγὴν ματαίων παλιλλογιῶν ἐθεώρησα περιττὴν τὴν ἀναγραφὴν τῶν μονίμων ἐν ταῖς προτέραις ἐκδόσεσιν ἀμφοτέραις ἢ τῇ ἐτέρᾳ αὐτῶν παραναγνώσεων ἢ ἐμῶν τινῶν σταθερῶν γραφῶν, ἀρκούμενος εἰς τὴν ἐφ' ἅπαξ δήλωσιν αὐτῶν ἐνταῦθα. Τοιαῦτα δὲ εἶνε α') ἢ παρὰ τε τῷ Tafel καὶ Fallmerayer γραφὴ Ἰνδικτιῶνος ἀντὶ τῆς λέξεως Ἰνδικτιῶνος, ἥτις ἐν τῷ κώδικι δηλοῦται συστηματικῶς πάντοτε διὰ τῆς γνωστῆς βραχυγραφίας N . β') ἢ παρὰ τῷ Tafel κακὸς τονισμὸς $\text{k\bar{u}ra}$, $\text{k\bar{u}ras}$, $\text{k\bar{u}ra}$, $\text{k\bar{u}ran}$ ἀντὶ $\text{κυρ\acute{a}}$, $\text{κυρ\acute{a}s}$, $\text{κυρ\acute{a}}$, $\text{κυρ\acute{a}n}$, ὡς πρέπει νὰναγνώσωμεν τὰς ἄλλως ὑπὸ τοῦ Fallmerayer ὀρθῶς ἀναλυθείσας οἰκείας βραχυγραφίας. γ') ἢ παρὰ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν διαρκῆς εἰς *Καβασίτης* καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσεσι καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ παρανάγνωσις τοῦ πάντοτε *Καβαζίτης* γραφομένου ἐν τῷ κώδικι ὀνόματος. δ') ἢ ὑπ' ἐμοῦ γραφὴ δι' ἐνὸς λ τοῦ Ἀπριλίου παρὰ τὴν ἐν τῷ κώδικι σταθερὰν γραφὴν Ἀπρίλλιος τὴν καὶ ἄλλως συνήθη παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ἣν καὶ οἱ πρότεροι ἐκδόται ἐτήρησαν διαρκῶς. ε') ἢ ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν διὰ τοῦ Δαβίδ ἀνάλυσις τοῦ βραχυγραφικοῦ $\overline{\delta\acute{\alpha}\delta}$ τοῦ κώδικος, ὅπερ ἐσημείωσα μόνον ἐν σπανίοις τισὶ χωρίοις, ὅπου οἱ πρότεροι ἐκδόται παρὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν ἀνέγνωσαν Δαυίδ. ς') ἢ ὑπ' ἐμοῦ γραφὴ *φωσσαῖτον* καὶ *φωσσαῖτα* ἀντὶ τῶν ἐν τῷ κώδικι καὶ

παρὰ τοῖς προτέροις ἐκδόταις φωσάτον καὶ φωσάτα¹. Ἐπ' ἴσης δὲ παρατηρῶ τὰ ἐξῆς. Ὁ ἀναγνώστης θὰ ἴδῃ, ὅτι ἐν ἡμερομηνίαις τὸ τ^α ἢ τ^α τοῦ κώδικος ἀναλύω τὰς, ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς ἐννοίας καὶ τῆς ἐξέως τοῦ βιβλιογράφου τῆς ἐκφαινομένης ὅπου ἡ λέξις γράφεται ὀλογράφως, ἢ ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν ἀναγκαίως παρηκολούθησαν καὶ οἱ πρότεροι ἐκδόται. Ἐν δὲ ταῖς κριτικαῖς σημειώσεσι γίνεται πάντοτε μνεῖα τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος πλὴν ἢ ὅπου εὐρίσκομεν τὴν λέξιν ὀλόγραφον. Ὁ κώδιξ τὴν λέξιν ἡμέρα ἢ ἔχει ὀλόγραφον ἢ πολὺ συνηθέστερον γεγραμμένην βραχυγραφικῶς διὰ τοῦ σημείου ξ , ὅπερ οἱ πρότεροι ἐκδόται, ποὺ μὲν ἐννοήσαντες, ποὺ δὲ καὶ μὴ, παρεμόρφωσαν ὅπωςδῆποτε εἰς 'σ ἢ καὶ εἰς σ' ἐνίοτε². Ἐγὼ δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο ἐν μὲν τῷ κειμένῳ μετέγραψα εἰς τὸ ὀλόγραφον ἡμέρα, ἅτε ἀδυνάτου οὔτης τῆς ἀκριβοῦς τυπογραφικῆς δηλώσεως τῆς οἰκείας βραχυγραφίας, ἐν δὲ ταῖς ὑποσημειώσεσιν ἐδήλωσα, ὅτι σημειοῦται βραχυγραφικῶς (βραχ.)· τοιοῦτό τι δὲ δὲν σημειοῦται μόνον ὅπου ἡ λέξις φέρεται ἐν τῷ κώδικι ὀλόγραφος. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἀνέλυσα ἐν τῷ κειμένῳ τὴν βραχυγραφίαν ξ τὴν δηλοῦσαν τὸ ἡμισυ, ἢν πάντοτε σχεδὸν παρενόησαν ἢ καὶ ὅλως παρέλιπον οἱ πρότεροι ἐκδόται, ἐδήλωσα δ' ὁμοίως ὑπὸ τὸ κείμενον, ὅτι ἡ λέξις φέρεται ἐν τῷ κώδικι βραχυγραφικῶς (βραχ.). Ὅμοίως δ' ἐσημείωσα ὅπου ὁ κώδιξ ἔχει βραχυγραφικῶς (βραχ.) τὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς *Αὐγούστου*, παραναγνωσθὲν εἰς αἴτου ὑπὸ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν, ὑπολαβῶν περιττὸν νὰ δηλώσω, ὅτι ὅπου ὀρθῶς ἀνεγνώσθη ὑπ' αὐτῶν ἡ λέξις εἶνε γεγραμμένη ὀλογράφως ἐν τῷ κώδικι. Τοὺς δὲ λοιποὺς ἀριθμοὺς ἀφῆκα καγῶ, ὡς οἱ πρότεροι ἐκδόται, ἐν τῷ κειμένῳ, οἷους εὔρον ἐν τῷ κώδικι, δηλουμέ-

¹ Μόνον ἐν § 10 ὁ Τ γράφει φωσατόν καὶ ἐν § 23 φέρεται ἐν τε τῷ κώδικι καὶ παρὰ τῷ Φ φωσάτον.

² Ἐτι παραδοξότερον ὁ Tafel ἐνδίνει ἐνίοτε τὸ 'σ μετὰ τοῦ ἐπομένου ἀριθμοῦ, οὔτως 'σς (σ. 368,87), 'σα (σ. 368,96).

νους διὰ γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν τρόπον. Ἐπανορθόνων δὲ συνφδὰ τῷ κώδικι ἐν τῷ κειμένῳ τοὺς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐκδόταις τυχὸν κακῶς φερομένους ἀριθμοὺς καὶ σημειόνων ὑπὸ τὸ κείμενον τὰς παραναγνώσεις αὐτῶν, συμπεριέλαβον εἰς ταῦτὸ τὰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν δηλούσας γραφάς τοῦ Tafel καὶ τοῦ Fallmerayer (α', θ'), εἰ καὶ ὁ Tafel τοὺς ἀριθμοὺς ἐδήλωσεν ἀπλῶς διὰ τῶν γραμμάτων, μὴ προσθεῖς τόνον μετ' αὐτούς. Ὁμοίως δὲ σαφές εἶνε, ὅτι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνάγων ἐν ταῖς ὑποσελιδίαις σημειώσεσι τὰς ὁμοίας γραφάς τοῦ κώδικος καὶ τοῦ ἐτέρου τῶν προτέρων ἐκδοτῶν ἢ ἀμφοτέρων ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ἐκδόσεως ἔνθα κεφαλαιογραφεῖται ὄνομά τι, ἐθεώρησα πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως περιττὸν νὰ σημειώσω ἰδίᾳ τὴν διὰ μικροῦ, ὡς εἰκὸς, γράμματος γραφὴν τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐν τῷ κώδικι.

Ἀπλῆ παραβολὴ πρὸς τὰς προτέρας ἐκδόσεις θὰ πείσῃ τὸν ἀναγνώστην περὶ τῆς ἀπ' αὐτῶν διαφορᾶς τῆς παρούσης. Μεταξὺ δὲ τῶν ὑπὸ τῶν προτέρων ἐκδοτῶν παρανεγνωσμένων εἶνε καὶ τὸ χωρίον, ἐξ οὗ καὶ μόνου μανθάνομεν τὸ ὄνομα τοῦ *Μιχαήλ Παναρέτου*, τοῦ συγγραφέως τοῦ ἐν τῷ κώδικι ἀνεπιγράφου χρονικοῦ, ὅπερ φέρει μόνον τὸν τίτλον « Περὶ τῶν τῆς Τραπεζούντος βασιλέων, τῶν μεγάλων Κομνηνῶν, ὅπως καὶ πότε καὶ πόσον ἕκαστος ἐβασίλευσεν ». Τὸ χωρίον τοῦτο ἔχει παρὰ τὰς προτέροις ἐκδόταις ὧδε· ὅ τε μέγας λογοθέτης κῦρ *Γεώργιος* (ὁ Tafel προσθέτει ἐνταῦθα κόμμα, ἀφαιρεθὲν ὑπὸ τοῦ Fallmerayer) ὁ σχολάρις, καὶ ὁ Σεβαστός, καὶ ὁ νοτάρης *Μιχαήλ ὁ Πανάρετος* ὁ ταῦτα γράφων¹. Ἐχομεν κατὰ ταῦτα ἐνταῦθα μνημονευομένους κατὰ μὲν τὸν Tafel τέσσαρας ἀνδρας, τὸν *Γεώργιον*, τὸν *σχολάριν*, ἐκτὸς ἂν ὁ Tafel ἐχώρισε διὰ κόμματος τὰς λέξεις ὁ *σχολάρις* μόνον ὡς δηλωτικὰς προσωνυμίας τοῦ *Γεωργίου*, τὸν *Σεβαστὸν* καὶ τὸν *νοτάριον* *Μιχαήλ Πανάρετον*, κατὰ δὲ τὸν Fallmerayer τρεῖς, *Γεώρ-*

¹ Ἐκδ. Tafel σ. 367, 49-51. Ἐκδ. Fallmerayer σ. 31.

γιον τὸν σχολάριν, τὸν Σεβαστὸν καὶ τὸν Πανάρετον. Ἄλλὰ συμφώνως πρὸς τὴν ἐμὴν ἔκδοσιν οἱ ἄνδρες περιορίζονται εἰς δύο καὶ μόνον, ἦτοι τὸν Γεώργιον Σχολάριν καὶ τὸν Μιχαὴλ Πανάρετον. Ὁ δὲ Σεβαστὸς ἐκλείπει, διότι προέρχεται ἐξ ἀπλῆς παραναγνώσεως. Πράγματι ἐν τῷ κώδικι εὐρίσκομεν τὰς λέξεις ὁ ἁ΄σεβαστὸς καὶ ἁ΄νοτάρης, ἀναγνωστέας ὁ πρωτοσεβαστὸς καὶ πρωτονοτάρης¹, αἵτινες οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ προσω- μίαι τοῦ γράφαντος τὸ χρονικὸν Παναρέτου, προβιβαζομένου οὕτω τὸ πρῶτον ἀπὸ ἀπλοῦ νοταρίου εἰς τὰς πολὺ ἀνωτέρας ἀρχάς, ἃς περιεβάλλετο ἐν τῇ τραπεζουντιακῇ πολιτείᾳ.

Πλειότερα δὲ τινα περὶ αὐτοῦ δὲν γινώσκομεν πλὴν τῶν ἐν τῷ χρονικῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου μνημονευομένων περὶ τῶν δύο αὐτοῦ υἱῶν, τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Ῥωμανοῦ, θανόντων τῷ 1369 ἐν ἡλικίᾳ δεκαπέντε καὶ δεκαεπτὰ ἐτῶν². Ἔχομεν δὲ καὶ ἄλλους Παναρέτους, περὶ ὧν πάντων ἀγνοοῦμεν ἂν ἀνήκουσιν εἰς τὸν αὐτὸν καὶ ὁ ἡμέτερος Μιχαὴλ οἶκον. Εἶνε δὲ οὗτοι οἱ ἐξῆς· α') ὁ Ἰωάννης Πανάρετος ὁ τελευτῶντος τοῦ δωδεκάτου ἢ ἀρχομένου τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος γράψας τὸν ἐν τῇ Λαυρεντιακῇ βιβλιοθήκῃ Plut. 81 cod. 1 κώδικα τοῦ Ἀριστοτέλους³. β') ὁ Κοσμᾶς Πανάρετος ὁ βιβλιογράφος τοῦ ἐν τῇ Ἑθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων ὑπ' ἀρ. 312 (Colbert. 648) Εὐαγγελίου⁴ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου τοῦ ἀποκειμένου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Λονδίῳ Βρεττανικοῦ μου-

¹ Ἴδε κατωτέρω § 32-33.

² Ἴδε κατωτέρω § 40.

³ *Bandini* Catalogus codicum manuseriptorum bibliothecae Mediceo-Laurentianae Τόμ. Γ' σ. 219. Πρὸς. *Gardthausen* Griechische Paläographie. Ἐν Λειψία. 1879 σ. 325.

⁴ *Montfaucon* Palaeographia graeca σ. 75 — *Gardthausen* Griechische Paläographie σ. 319.—Οὐκ ὀρθῶς λέγεται Παναρέτης κατὰ τῷ *Omont* Inventaire sommaire des manuserits grecs de la Bibliothèque Nationale. Ἐν Παρισίοις. 1898 σ. XXXVII.

σειού ὑπ' ἀρ. 19389¹. Εἶνε δὲ ὁ βιβλιογράφος τῶν δύο τούτων κωδίκων εἷς καὶ ὁ αὐτός, εἰ καὶ τὸ μὲν Εὐαγγέλιον τῶν Παρισίων λέγεται ὑπὸ τοῦ κ. Omonit γεγραμμένον. τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα, τὸ δὲ τοῦ Λονδίνου καταβιβάζεται ἐν τῷ οἰκείῳ καταλόγῳ εἰς τὸν δέκατον τέταρτον· γ') ὁ πρωτοβεστιάριος Ματθαῖος Ἀγγελος Πανάρετος ὁ γράψας περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου ἰκανὰ πονήματα κατὰ τῆς καινοτομίας τῶν Λατίνων². δ') ὁ Θεόδωρος Πανάρετος, οἰκονόμος τῆς ἐκκλησίας τῆς Τραπεζοῦντος, εἰς ὃν ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀνέβηκε περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος τὴν διοίκησιν τῶν πατριαρχικῶν δικαίων ἐν Ἀσίᾳ³. ε') ὁ ἐπίσκοπος Ἀλμυροῦ Μιχαήλ Πανάρετος⁴.

Ἐπὶ τούτοις παρέχω ἐνταῦθα τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἀναθεωρηθὲν κείμενον τοῦ χρονικοῦ τοῦ Παναρέτου, παρατηρῶν, ὅτι αἱ ἐν ἀρχῇ μέχρι τινὸς φερόμεναι ἐπιγραφαὶ κεφαλαίων εἶνε γεγραμμέναι ἐν τῇ ῥα τοῦ κώδικος διὰ γραμμάτων ἐρυθρῶν καὶ ὅτι μόνον τὰ μέχρι τῆς 52 παραγράφου συμπεριλαμβανομένης ἐγράφησαν ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς, τὰ δὲ κατόπιν εἶνε ἐπίμετρον γεγραμμένον ὑπ' ἄλλου βιβλιογράφου. Ἐντεῦθεν δ' ἐξηγεῖται καὶ ἡ χρονικὴ ἀταξία ἢ παρατηρουμένη ἐν ταῖς τελευταίαις ἀναγραφαῖς⁵.

¹ List of additions to the manuscripts in the British Museum in the years 1848-1853 σ. 228.

² Ἀνδρονίκου Δημητρακοπούλου Ὁρθόδοξος Ἑλλάς. Ἐν Λειψία 1872 σ. 48 κ. ε.

³ Miklosich-Müller Acta et diplomata Τόμ. Α' ἀρ. CCCXXV. Πρὸς Κrumbacher Geschichte der Byzantinischen Litteratur σ. 303. Ἑλλ. μεταφρ. Γ. Σωτηριάδου Τόμ. Α' σ. 798.

⁴ Ἴδε Μ. Γεδεών ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ Τόμ. ΚΕ' (1904-1905) σ. 247 κατὰ τὸ Δελτίον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας Ὁθρως.

⁵ Πρὸς Fallmerayer Original-Fragmente κτλ. σ. 9.

Περὶ τῶν τῆς Τραπεζοῦντος βασιλέων,
τῶν μεγάλων Κομνηνῶν,
ὅπως καὶ πότε καὶ πόσον ἕκαστος ἐβασίλευσεν.

Βασιλεία κῦρ Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

1. Ἦλθεν ὁ μέγας Κομνηνός ὁ κῦρ Ἀλέξιος, ἐξελθὼν μὲν ἐκ τῆς
εὐδαίμονος Κωνσταντινουπόλεως, ἐστρατεύσας δ' ἐξ Ἰβηρίας σπουδῆ
καὶ μόχθῳ τῆς πρὸς πατρὸς θείας αὐτοῦ Θάμαρ, καὶ παρέλαβε τὴν
5 Τραπεζοῦντα μηνὶ Ἀπριλίῳ ἰνδικτιῶνος ζ', ἔτους ,ςψιβ', ἐτῶν ὦν κβ'.
Καὶ βασιλεύσας ὀκτωκαίδεκα, ἐκοιμήθη Φεβρουαρίου α", ἡμέρα α'
τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔτους ,ςψλ', ἐτῶν γινομένων τεσσαράκοντα.

Βασιλεία κῦρ Ἀνδρονίκου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

2. Ἐτους ,ςψλ' ἐβασίλευσεν ὁ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ γαμβρὸς αὐτοῦ κῦρ
φ.287¹⁰ Ἀνδρόνικος Γίδων ὁ Κομνηνός. || Ἐν δὲ τῷ ,ςψλα' ἔτει, τῷ δευ-
τέρῳ χρόνῳ τῆς τοῦ Γίδωνος βασιλείας, ἦλθεν ὁ Μελίκ σουλτάν κατὰ
τῆς Τραπεζοῦντος· καὶ ἐχάωθησαν ὅσοι ἦσαν ἅπαντες. Ἐβασίλευσε
δὲ ὁ Γίδων ἔτη τρεῖςκαίδεκα, καὶ ἐκοιμήθη ἐν ἔτει ,ςψμγ',

Βασιλεία Ἰωάννου τοῦ Ἀξούχου.

15 καταλείψας τὸ βασίλειον τῷ αὐτοῦ μὲν γυναικαδέλφῳ, υἱῷ δὲ πρω-
τοτόκῳ Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ κυρῷ Ἰωάννῃ Κομνηνῷ τῷ
Ἀξούχῳ. Ὅς καὶ βασιλεύσας ἔτη ἕξ ἐκοιμήθη ἔτους ἑξακισχίλια
ἑπτακόσια τεσσαράκοντα ἕξ. Λέγεται δὲ, ὅτι ἐν τῷ τζυκανιστηρίῳ
παίζων ἐκρημνίσθη, καὶ σπαραχθεὶς ἀπέθανε.

1. κῦρ M: κυρίου TΦ 2. κῦρ M: κύριος TΦ 3. Ἰβηρίας TΦ:
ἰβηρίας M σπουδῆ Φ: σπουδῆ M: σπουδῆ T 5. ἔτους M:
ἔτει TΦ 6. α" M: α' TΦ ἡμέρα (βραχ.) M: ἴσα TΦ 7. γινο-
μένων M: γινόμενος TΦ 8. κῦρ M: κυρίου 9. κῦρ M: κύριος TΦ
10. Γίδων TΦ: γίδος M 13. τρεῖςκαίδεκα. Ἴδε σ. 267,12 ἔτη τρεῖς.
15. αὐτοῦ ἔγραφα: αὐτοῦ TΦ 16. κυρῷ M: κυρίῳ TΦ 17. ὅς
ἔγραφα. Ἴδε σ. 267,14. ὁ M: ὁ TΦ 18. ἐξ TΦ: ἐξ M 19. ἐκρημνί-
σθη TΦ: ἐκρημνίσθη M

Βασιλεία Μανουὴλ τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

3 Ἀπεκάρη γοῦν κατὰ μοναχοὺς Ἰωαννίκιος, καὶ διεδέξατο τὴν
 || βασιλείαν ὁ δεύτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ κῦρ Μανουὴλ ὁ μέγας Κο- φ.288^α
 μνηνός, ὁ στρατηγικώτατος ἅμα καὶ εὐτυχέστατος, τῷ αὐτῷ ,σψμς'
 ἔτει. Ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ,σψνα' ἔτει, ἰνδι- 5
 κτιῶνος ιε, μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἐγένετο μεγάλη πυρκαϊά. Βασιλεύσας
 δὲ καλῶς καὶ θεαρέστως ἔτη εἰκοσιπέντε, ἐκοιμήθη μηνὶ Μαρτίῳ
 ἔτους ,σψσα'.

Βασιλεία Ἀνδρονίκου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

4. Καὶ ἐβασίλευσε προτροπῇ τούτου καὶ ἐκλογῇ [ὁ] ἐκ τῆς δεσποί- 10
 νης κυρᾶς Ἀννης τῆς Ευλαλῆς υἱὸς αὐτοῦ κῦρ Ἀνδρόνικος ὁ Κο-
 μνηνός ἔτη τρεῖς. Καὶ ἐκοιμήθη ἔτους ,σψοδ'. Καὶ ἐβασίλευσεν ὁ ἐκ
 τῆς κυρᾶς Εἰρήνης τῆς Συρίκαινας υἱὸς τοῦ κῦρ Μανουὴλ κῦρ Γεώρ-
 γιος || ὁ Κομνηνός ἔτη δεκατέσσαρα· ὅς καὶ παρεδόθη παρὰ τῶν ἀρ- φ.288^β
 χόντων ἐπιβούλως ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ταυρεζίου, καὶ ἐζωγρήθη μηνὶ 15
 Ἰουνίῳ.

Βασιλεία Ἰωάννου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

5. Τῷ γοῦν αὐτῷ ἔτει διεδέξατο τὰ σκῆπτρα ὁ δεύτερος ἀδελφὸς
 αὐτοῦ, ὁ κῦρ Ἰωάννης ὁ μέγας Κομνηνός· καὶ μετὰ ἐνιαυτὸν ἕνα
 ἐπῆλθεν αὐτῷ ἡ ἀποστασία τοῦ Παπαδοπούλου. Ἀλλ' ἐλευθερωθεὶς 20
 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πόλιν, καὶ συνεζεύχθη τῇ θυγατρὶ μὲν κῦρ Μιχαὴλ
 βασιλέως τοῦ Παλαιολόγου, ἀδελφῇ δὲ κῦρ Ἀνδρονίκου βασιλέως
 τοῦ Παλαιολόγου, κυρᾶ Εὐδοκίᾳ Κομνηνῇ τῇ Παλαιολογίνῃ τῇ πορ-
 φυρογεννήτῳ. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἔτι ζῶν ὁ κῦρ Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς,
 ἐγένετο ὁ γάμος τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ Ἰωάννου μετὰ τῆς Παλαιο- 25

1. Ἡ ἐπιγραφή ἐν μόνῳ τῷ Μ: λείπει ΤΦ 2. κατὰ μοναχοὺς ΤΦ: κατα-
 μοναχοὺς Μ ἰωαννίκιος Μ: Ἰωαννίκιος ΤΦ 3. ὁ Μ: λείπει ΤΦ
 κῦρ Μ: κύριος ΤΦ 6. πυρκαϊά ΤΦ: πυρκαϊᾶ Μ 8. Ἡ ἐπιγραφή ἐν
 μόνῳ τῷ Μ: λείπει ΤΦ 10. προτροπῇ ΤΦ: προτροπῆ Μ ἐκλογῇ ΤΦ:
 ἐκλογῆ Μ ὁ προσέθηκα: λείπει ΜΤΦ 11 (καὶ 13). κυρᾶς Μ: κυρίας ΤΦ
 κῦρ Μ: κύριος ΤΦ 12. ἐκ ΜΤ: ἐκ Φ 13. συρίκαινας Μ: Συρι-
 καίνας ΤΦ κῦρ Μ: κυρίου ΤΦ 14. ὅς Μ: ὁ ΤΦ παρὰ ΤΦ:
 παρὰ Μ. 15. ταυρεζίου Μ: Ταυρεσίου ΤΦ μηνὶ ἰουνίῳ Μ: μηνὸς
 Ἰουνίου ΤΦ 16. Ἡ ἐπιγραφή ἐν μόνῳ τῷ Μ: λείπει ΤΦ 17. τὰ ΤΦ: τα Μ
 δεύτερος Φ: δος Μ: βασιλεὺς Τ 19. κῦρ Μ: κύριος ΤΦ 21. ἀπῆλ-
 θεν ΤΦ: ἀπῆλθεν Μ Πόλιν ἔγραφα: πόλιν Μ: πόλιν ΤΦ 23-24. πορ-
 φυρογεννήτῳ Μ: Πορφυρογεννήτῳ ΤΦ

φ.289^α λογίνης. Καὶ τοῦ μὲν || Παλαιολόγου ἀποθανόντος Δεκεμβρίου ε', διεδέξατο αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ κῦρ Ἀνδρόνικος, στηλιτεύσας τὸν αὐτοῦ πατέρα διὰ τὸ λατινόφρον.

Μετὰ δὲ τὸ ς' ψ' λ' (= ἑξακισχιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν ἐνενηκο-
5 στὸν) ἔτος, Ἀπριλίου μηνὸς, ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰβηρίας Δαβίδ, καὶ ἐπριώρισε τὴν Τραπεζοῦντα, ἀλλὰ ἀπεστράφη κενός.

Ἐν δὲ τῷ ς' ψ' λ' ἔτει, μηνὶ Ἀπριλίῳ εἰκοστῇ πέμπτῃ, ἰνδικτιῶ-
νος ια' ς', κατέλαβεν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν Τραπεζοῦντι ὁ
μέγας Κομνηνὸς κῦρ Ἰωάννης σὺν τῇ Παλαιολογίνῃ, οὔσῃ ἐγκύῳ, καὶ
10 ἐγενήθη ὁ μέγας Κομνηνὸς ὁ κῦρ Ἀλέξιος τῷ ς' ψ' λ' β' ἔτει. Εἶτα
ἐγένετο ἡ τοῦ Κομνηνοῦ κῦρ Γεωργίου ἐπιδρομὴ καὶ κατάσχεσις, ὃν
φ.289^β καὶ Πλάνον ἔλεγον, καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ ἐπίθεσις || καὶ τὸ βασιλείον καὶ
ἡ ἐξαίφνης φυγὴ κυρᾶς Θεοδώρας τῆς Κομνηνῆς, θυγατρὸς πρώτης
τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ κῦρ Μανουὴλ ἐκ τῆς ἐξ Ἰβηρίας Ῥουσουντά-
15 νας. Καὶ πάλιν ἀπεκατέστη εἰς τὸ σκαμνὶν ὁ Καλοῖωάννης ὁ Κομνη-
νός, καὶ, βασιλεύσας τὰ πάντα ἔτη ὀκτωκαίδεκα, ἐκοιμήθη ἐν τοῖς
Λιμνίοις μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὰς ις', ἡμέρα ς', ἰνδικτιῶνος ιε' ς', ἔτους
ς' ωε'. Ἐν γὰρ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ παρέλαβον οἱ Τοῦρκοι τὴν Χαλυ-
βίαν· καὶ γέγονε παρ' αὐτῶν μεγάλη ἐπιδρομὴ, ὥστε ἀοίκους γενέ-
20 σθαι τὰς χώρας ὅλας. Ἐπειτα δὲ σὼν ἐτι ἐκομίσθη τὸ λείψανον αὐ-
τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ναῷ τῆς Χρυσοκεφάλου.

4. ς' ψ' λ' M: ς' ψς T: ς' ψς' Φ 5. Δαβίδ ἔγραφα δαδ M: Δαυίδ TΦ
7. μηνὶ TΦ: μηνῆ M εἰκοστῇ TΦ: εἰκοστῇ M ἰνδικτιῶνος

(βραχ.) ια' ς' M: μηνὸς ἰσταμένου TΦ 9. Παλαιολογίνῃ TΦ: παλαιο-
λογίνῃ ἐκ τοῦ παλαιολογίνῃ M οὔσῃ TΦ: οὔσῃ M ἐγκύῳ ἔγραφα:
ἐγγύῳ M: ὑπεγγύῳ TΦ 10. εἶτα TΦ: ἦτα M 12. Πλάνον ἔγραφα:
πλάνον MTΦ ἔλεγον MT: ἔλεγε T 13. ἐξαίφνης TΦ: ἐξέφνης M

14. ρουστανάνας M: Ῥουστανάνας TΦ 15. σκαμνὶν ἐκ τοῦ σκα-
μνῆν M: σκάμνιν TΦ 16. ὀκτωκαίδεκα TΦ: οκτωκαίδεκα M 17. μηνὶ

(βραχ.) αὐγού^ς M: μηνὸς Αὐγούστου TΦ τὰς MΦ: τὰ T ἡμέρα

(βραχ.) ς' M: ὄς' TΦ ἰνδικτιῶνος (βραχ.) ιε' ς' M: μηνὸς Ἰανουαρίου T:
μηνὸς Ιοῦ T 18. παρέλαβον MΦ: περέλαβον T Τοῦρκοι TΦ:
τούρκοι M 19. ἀοίκους TΦ: αοίκους M 20. ὅλας TΦ: ὄλας M

Ἐπειτα ἔγραφα: ἐπεὶ M καὶ εἰκασία Φ: ἐπὶ T καὶ Φ ἐν κειμένῳ δὲ ἔγραφα:
καὶ MTΦ σὼν ἔγραφα κατὰ τὴν εἰκασίαν Φ: ζῶν MΦ ἐν κειμένῳ: ζῶων T

Βασιλεία Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

6. Καὶ ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ κῦρ Ἀλέξιος ὁ μέγας Κομνηνός, καὶ ἤγαγε γυναῖκα αὐτῷ τὴν θυγατέρα || τοῦ Πεκὰϊ ἐξ Ἰβηρίας. φ.290^α Ἀπῆλθεν ἡ Παλαιολογίη χήρα εἰς τὴν Πόλιν μηνὶ Ἰουνίῳ ιγ' ἔτους ,σως', ἰνδικτιῶνος ια^{ος}, καὶ πάλιν ἤλθεν χήρα ἔτους ,σωθ', μηνὶ 5 Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ιδ'.

Ἐκστρατεύσας ὁ βασιλεὺς κῦρ Ἀλέξιος κατὰ τῶν Τουρκῶν καὶ ἐν τῇ Κερασούντι καταλαβὼν ἐπίασε τὸν Κουστουγάνην ἔτους ,σωι', μηνὶ Σεπτεβρίῳ, ὅτε καὶ ἐσκοτώθησαν Τούρκοι πολλοί. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει Δεκεβρίῳ ιγ', ἡμέρα ε', ἐκοιμήθη ἡ δέσποινα κυρὰ Εὐδοκία ἡ Παλαιολογίνα. 10

Μηνὶ Νοεμβρίῳ λ', ἡμέρα α', ἔτους ,σωια' ἐγένετο πυρκαϊὰ μεγάλη ἐντὸς τοῦ κάστρου. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐπυρπολήθη ἡ ἐξάρτησις μηνὶ Ἰουνίῳ παρὰ τῶν Λατίνων, ὅτε καὶ ἐγένετο μέγας πόλεμος.

Ἦρπαξεν ὁ Παριάμης τὰς τζέργας ἔτους ,σωκβ', μηνὶ Ὀκτωβρίῳ 15 εἰς τὰς β'.

Ἠμέρα β' Σεπτεβρίῳ . . . ἔτους ,σωκζ' ἐγένετο μεγάλη πυρκαϊὰ παρὰ τῶν Σινωπιτῶν, καὶ ἔλυμῆνατο τὸ πῦρ πάντα τὰ ὠραῖα τῆς πόλεως, τὰ τε ἐντὸς καὶ ἐκ||τός. φ.290^β

1. Ἀλεξίου ΤΦ: ἀλλεξίου Μ 3. ἤγαγε ΤΦ: ἠγαγε Μ αὐτῷ ἔγραφα: αὐτῷ Μ: αὐτῷ ΤΦ 4. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν ΜΤΦ μηνὶ Ἰουνίῳ ιγῆ ἔτους Μ: μηνὸς Ἰουνίου ιγ' ἔτει ΤΦ 5. ια^{ος} Μ: ια Τ: ιά Φ 5-6. μηνὶ μαρτίῳ Μ: μηνὸς Μαρτίου ΤΦ 7. ἐκστρατεύσας Μ: ἐκστράτευσεν ΤΦ τουρκῶν ΜΦ: Τούρκων Τ καὶ Φ ἐν σημ. 8. Κουστουγάνην ἔγραφα: νιν(;)

κουστουγά Μ: Κουστουγά* Τ: Κουστουγάν Φ ἔτους Μ: ἔτει ΤΦ 9. μηνὶ Σεπτεβρίῳ (βραχ.) Μ: μηνὸς Σεπτεμβρίου ΤΦ ἐσκοτώθησαν ΤΦ: ἐσκωτώθησαν Μ 10. Δεκεβρίῳ (βραχ.) Μ: Σεπτεμβρίου ΤΦ.

Ἡ 13 Δεκεμβρίου πράγματι τῷ 1302 συμπίπτει πρὸς ἡμέραν Πέμπτην (ε'), καθ' ἃ ἄλλως καὶ ἡ 13 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. ἡμέρα (βραχ.) ε Μ: 'σε Τ: 'σέ Φ

12. ἡμέρα (βραχ.) α' Μ: 'σα ΤΦ ἔτους ,σωια' Μ: ἔτει ,σωιθ' ΤΦ 13-14. Ἐξάρτησις ΤΦ: ἐξάρτησις Μ. Μή τοι γραπτέον ἐξάρτυσις;

14. μηνὶ Ἰουνίῳ Μ: μηνὸς Ἰουνίου ΤΦ 15. παριάμης ΜΦ: Παριάμης Τ τζέργας ΜΦ: Τζέργας Τ ἔτους Μ: ἔτει ΤΦ ,σωκβ' ΜΤ: ,σωκε' Τ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ Μ: μηνὸς Ὀκτωβρίου ΤΦ 16-17. εἰς τὰς β'—Σεπτεβρίου ἔγραφα: εἰς δ' ἡμέρα (βραχ.) δ' Σε ἰπομένου κενοῦ δύο γραμμάτων Μ: εἰς τὴν δ'. 'σ. δ' Ἀπρ. Τ: εἰς τὴν ε' σ ε εἰ...Φ 17. ,σωκζ' ΜΦ: ,σωκδ' Τ

7. Ἐκοιμήθη ὁ μέγας Κομνηνὸς ὁ κῦρ Ἀλέξιος μηνὶ Μαίῳ γ', ἡμέρα ε', ἰνδικτιῶνος ιγ', ἔτους ,σωλη', βασιλεύσας ἔτη λγ' παρὰ μῆνας γ'.

8. Καὶ ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ κῦρ Ἀνδρόνικος ὁ μέγας Κομνηνὸς καὶ ἐφόνευσεν τοὺς δύο αὐταδέλφους αὐτοῦ, τὸν τε Ἀζαχουτλοῦν κῦρ Μιχαήλ καὶ κῦρ Γεώργιον τὸν Ἀχπουγᾶν. Ἐβασίλευσε δὲ ὁ κῦρ Ἀνδρόνικος ἔτος α' καὶ μῆνας η', καὶ ἐκοιμήθη μηνὶ Ἰανουαρίῳ η', ἡμέρα δ', ἰνδικτιῶνος ιε', ἔτους ,σωμ'.

9. Καὶ εἰδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ κῦρ Μανουήλ, ὀκταέτης ὢν, καὶ ἐκράτησε μῆνας η'. Ἐν γὰρ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἦλθεν ὁ Παριάμης μετὰ φώσσάτου πολλοῦ ἕως τὸν Ἀσώματον. Καὶ ἐσκοτώθησαν Τούρκοι πολλοί, καὶ ἔφυγον ὁ κόσμος· ὅτε καὶ ἠρπάγησαν ἄλογα πολλὰ τούρκικα μηνὶ Αὐγούστῳ λ', ἡμέρα α', ἔτους ,σωμ'.

Κατὰ δὲ τὸν Σεπτέβριον μῆνα κβ', ἡμέρα β', ἰνδικτιῶνος α', ἔτους ,σωμα' ἦλθεν ὁ μέγας Κομνηνὸς κῦρ Βασίλειος ἐκ τῆς Κωνσταντινῶν πόλεως, υἱὸς μὲν τοῦ μεγάλου || Κομνηνοῦ τοῦ κυροῦ Ἀλεξίου, ἀδελφὸς δὲ δεύτερος κῦρ Ἀνδρονίκου, καὶ παρέλαβε τὸ βασίλειον· ὅτε καὶ τὸν μέγαν δοῦκαν Λέκην τὸν Τζατζιντζαῖον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν μέγαν δομέστικον τὸν Τζάμπαν, τοῦ ζῆν ἀπεστέρησε. Τὸν δὲ ἀνεψιὸν αὐτοῦ κῦρ Μανουήλ ἐπεριώρισε, τὴν δὲ μεγάλην δούκαιναν τὴν Συρίκαιναν ἐλίθασαν. Ἐν δὲ τῷ Φεβρουαρίῳ μηνὶ ιγ', ἡμέρα α' τῆς

1. Κομνηνὸς ὁ κῦρ MT: μέγας κῦρ, ὁ Κομνηνὸς Φ 2. ἡμέρα (βραχ.) M: ἡμέρα TΦ ἔτους M: ἔτει TΦ 2-3. παρὰ μῆνας TΦ: παραμῆνας M 4. Ἐπιγραφή Βασιλεία Ἀνδρονίκου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ TΦ: λείπει M 6. ἀχπουγᾶν M: Αχπουγάν Φ: Ἀχπουγάνην T ἐβασίλευσε TΦ: ἐβασίλευσεν M 7. μῆνας TΦ: μήνας M 8. η' ἡμέρα T: η' ἡμέρα (βραχ.) M: ἡμέρα Φ ἰνδικτιῶνος (βραχ.) ιε' M: ινδ ιε' Φ: λείπεται T ἔτους M: ἔτει TΦ 9. κῦρ M: ὁ κῦρ TΦ ὀκταέτης TΦ: ὀκταέτης M 11. παριάμης MΦ: Παριάνης T 12. Τούρκοι TΦ: τούρκοι M ὁ κόσμος M: ἀκόσμως TΦ 13. τούρκικα M: Τουρκικά TΦ λ' ἡμέρα (βραχ.) α' M: λείπεται TΦ 14. Σεπτέβριον ἔγραφα: σεπτέβριον M: Σεπτέμβριον TΦ ἡμέρα (βραχ.) δ' ἰνδικτιῶνος (βραχ.) α' M: λείπεται TΦ ἔτους M: ἔτει TΦ 16. κυροῦ ἔγραφα: κυροῦ M: κῦρ TΦ 18. δοῦκαν TΦ: δούκαν M 19. δὲ M: δὲ καὶ TΦ 20. δούκαιναν M: δουκαίναν TΦ 20-21. συρίκαιναν M: Συρικαίναν TΦ 21. ἡμέρα (βραχ.) M: 'σ TΦ

Ἄσκησις, τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα γ', ἰνδικτιῶνος δ', ἔτους, ἡμέρα γ' ἦλθεν ἡ δέσποινα κυρὰ Εἰρήνη ἡ Παλαιολογίνα, ἡ θυγάτηρ κυρ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, καὶ εἰς τὰς ιζ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρα α' 5 εὐλογήθη τὸν βασιλέα κυρ Βασίλειον.

Κατὰ δὲ τὴν ε' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς, ἡμέρα ε', ἔτους, ἡμέρα δ' ἦλθεν ὁ Σιχασάνης, ὁ υἱὸς τοῦ Ταμαρτάση εἰς τὴν Τραπεζοῦντα καὶ γεγενε πόλεμος εἰς τὸν Ἀχάντακον τοῦ Ἀγίου Κηρύκου καὶ εἰς Μινθρίον. Καὶ Θεοῦ εὐδοκοῦντος ἐτράπη ὑποβρύχιος, καὶ ἔφυγεν, ὅτε ἔσκο- 10 τώθη ὁ αὐτοῦ ραίμης, ὁ υἱὸς τοῦ Ρουστάμη.

Μηνὶ Μαρτίῳ β', ἡμέρα β', τῆς ἀρχινηστήμου τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ἐγένετο ἔκλειψις τοῦ ἡλίου ἀπὸ ὥρας δ' ἕως ὥρας ἐβδόμης, καὶ ἐταράχθη τὸ κοινὸν κατὰ τοῦ βασιλέως, ὥστε καὶ ἔξωθεν τοῦ κουλαῖ συναχθέντες λίθους ἔσυραν εἰς αὐτὸν ἔτους ἡμέρα ε'. 15

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ε', ἰνδικτιῶνος ζ', ἔτους, ἡμέρα ζ' ἐγεννήθη ὁ Κομνηνὸς κυρ Ἰωάννης ὁ ἐπονομασθεὶς Ἀλέξιος, ὁ υἱὸς τοῦ κυρ Βασιλείου ὁ δεύτερος. Εὐλογήθη ὁ βασιλεὺς ὁ κυρ Βασίλειος τὴν ἐκ Τραπεζοῦντος δέσποιναν κυρὰν Εἰρήνην μηνὶ Ἰουλίῳ η' ἔτους, ἡμέρα ζ'. Ἐκοιμήθη ὁ βασιλεὺς κυρ Βασίλειος ὁ μέγας Κομνηνὸς μηνὶ Ἀπρι- 20

1. τοῦ αὐτοῦ ἔγραφα: τῶ αὐτῶ M: τῷ αὐτῷ TΦ ἔτους M: ἔτει TΦ α' ἔγραφα κατὰ τὴν ἐν σημειώσει παρα τῷ Φ ὀρθὴν παρατήρησιν: ια' MTΦ
3. ἰνδικτιῶνος (βραχ.) M: ἰνδικτιῶνι TΦ δ' MT: ιδ' Φ ὅστις ἐν σημειώσει προτείνει διορθῶσιν εἰς δ' ἡμέρα γ' TΦ: ἡμέρα δ' M 4. θυγάτηρ MT: θυγατήρ Φ
5. τὰς ἔγραφα τ' ἐπομένου κενοῦ ὡσεὶ δύο γραμμάτων M: τὰ TΦ
7. κατὰ TΦ: κατα M τὴν ἔγραφα: τὸν MTΦ 8. σιχασά M: Σιχασά Φ: Σιχάσα T ταμαρτα M: Ταμαρτά TΦ 9. Κηρύκου ἔγραφα: κηρίκου M: Κηρίκου TΦ 9-10. Μινθρίον TM: Μίνθριον Φ 11. ραίμης ἔγραφα: ραίμης T: ραίμης MΦ. Ὁ Φ προτείνει νὰ διορθωθῇ Ἰβραίμης. Γραπτέον ζαίμης; Ρουστάμη ἔγραφα: ρουστάμη M: Ρουστάμη T: Ρουστάνδη Φ 12. μαρτίῳ β' M: Μαρτίῳ TΦ 12-13. Τεσσαρακοστῆς ἔγραφα: μ M: μ' Φ: Μαρίας T 13. ἀπὸ TΦ: ἀπὸ M ἐβδόμης ἔγραφα: ζ M: ζ' TΦ 15. κουλαῖ MΦ: κουλαῖ T συναχθέντες TΦ: συναχέντες M 15-16. ἔτους ἡμέρα ε'. Μηνὶ Ἰουλίῳ: ἔτους ἡμέρα ε' μηνὸς TΦ 16. μηνὶ Ὀκτωβρίῳ M: μηνὸς Ὀκτωβρίου TΦ ε' MΦ: λείπει T ζ' MT: ε' διορθῶναι ἄνευ λόγου Φ 18 (καὶ 20). Βασίλειος ἔγραφα: Βασίλειος MTΦ 20. κυρ M: ὁ κυρ TΦ

Ε.Υ.Δ. Π.Ι.Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

λίω εἰς τὰς ς', ἡμέρα ε', ἰνδικτιῶνος η', ἔτους ςωμη'. Ἐβασίλευσεν ἔτη ζ' καὶ μῆνας ς'.

10. Οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ κῦρ Ἀλέξιος καὶ κῦρ Καλοῖωάννης ἐστάλ-
 φ. 292^α ||θησαν εἰς τὴν Πόλιν σὺν τῇ μητρὶ. Καὶ ἐκράτησε τὴν βασιλείαν ἡ
 5 Παλαιολογίνα κυρὰ Εἰρήνη, χήρα οὔσα. Καὶ εὐθέως ἐταράχθησαν οἱ
 ἄρχοντες καὶ ἐγένοντο δύο μέρη. Καὶ ὁ μὲν Τζανιχίτης, ὁ μέγας
 στρατοπεδάρχης κῦρ Σεβαστὸς σὺν τοῖς σχολαρίοις καὶ μειζομάταις
 καὶ κῦρ Κωνσταντῖνος ὁ Δωρανίτης καὶ οἱ Καβαζῖται καὶ ὁ Καμα-
 χηνὸς καὶ τινες τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ἀλλαγίων τῶν βασιλικῶν ἐκρά-
 10 τήσαν τὸν Ἅγιον Εὐγένιον, οἱ δ' Ἀμυτζανταράνται καὶ τινες τῶν
 ἀρχόντων καὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀλλαγίου ἐκράτησαν σὺν τῇ δεσποίνῃ τὸν
 κουλᾶν.

Κατὰ δὲ Ἰούλιον μῆνα β', ἡμέρα α', ἔτους ςωμη', ἐλθὼν ὁ μέγας
 δουξ Ἰωάννης ὁ ἐκτομίας ἐκ τῶν Λιμνίων μετὰ φωσσᾶτον πολὺ, ἐγένε-
 15 νετο πόλεμος, σύραντες καὶ τὸ μάγγανον κατὰ τῆς μονῆς καὶ ἐπυρ-
 πολήθη ἡ μονή, καὶ πάντα τὰ ὠραῖα αὐτῆς ἀπεκαύθησαν. Καὶ ὁ
 φ. 292^β Τζανιχίτης καὶ ἕτεροι ἄρχοντες ἐπερι||ωρίσθησαν εἰς τὰ Λιμνία καὶ
 ἐκεῖ τὸ ζῆν ἀπέδωκαν. Τῷ αὐτῷ γοῦν ἔτει, περὶ τὸν αὐτὸν μῆνα,
 ἀπῆλθε τὸ φωσσᾶτον ἡμῶν εἰς τὸν Παρχάριν, καὶ, κυριεύσαντες τοὺς
 20 Ἀμιτιώτας, ἐπῆραν κοῦρσα πολλὰ, ὅτε ἐσκοτώθησαν καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ
 Δολίνου.

Μηνὶ Ἰουλίῳ ε', ἡμέρα ς', ἰνδικτιῶνος θ', ἔτους ςωμθ' ἐκοιμήθη
 ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων κῦρ Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος. Τῷ αὐτῷ μηνὶ
 καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐσκοτώθησαν οἱ ἄρχοντες εἰς τὰ Λιμνία. Πάλιν γοῦν

ἂ

1. τὰς ἔγραφα: τ Μ: τὰ ΤΦ
2. μῆνας ΤΦ: μῆνας Μ
- 3-4. ἐστάλθησαν Μ: ἐστάλθησαν ΤΦ
4. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν ΜΤΦ
7. στρατοπεδάρχης Μ: στρατοπεδάρχης, ΤΦ
8. Καβαζῖται ἔγραφα: καβαζῖται Μ: Καβασῖται ΤΦ
- 9 (καὶ 10). καὶ τινες ΤΦ: καὶ τινές Μ
9. ἀλλαγίων ἔγραφα: ἀλαγίων ΜΤΦ. Ἄλλ' ἴδε τὸ σημεῖωμα ** τοῦ Φ ἐν σ. 18.
10. Ἀμυτζανταράνται ΜΦ: Ἀμυτζανταραύται Τ
11. ἀλλαγίου ἔγραφα: ἀλαγίου ΜΤΦ
12. κουλᾶν Μ: Κουλᾶν ΤΦ
14. πολὺ ἐγένετο πόλεμος: σύραντες Μ: πολὺ. Ἐγένετο πόλεμος. Σύραντες ΤΦ
15. μάγγανον ΤΦ: μάγκανον Μ
17. Τζανιχίτης ΤΦ: τζανιχίτης Μ
- ἕτεροι ΤΦ: ἕτεροι Μ
20. κοῦρσα Φ: κούρσα ΜΤ
22. ἐκοιμήθη ΤΦ: ἐκοιμήθαι Μ
23. Ἐν τῇ ᾠᾷ Βασιλεὺς ἀνδρόνικος παλαιολόγος μέλασι γράμμασι Μ: λείπουσι ΤΦ

τῷ αὐτῷ ἔτει, Ἰουλίῳ δ', ἡμέρα δ' ἤλθασιν οἱ Ἀμιτιῶται Τοῦρκοι, καὶ ἐτράπησαν οἱ Ῥωμαῖοι ἄτερ πολέμου, καὶ ἐσκοτώθησαν Χριστιανοὶ πολλοί, καὶ ἐκαύθη ἡ Τραπεζοῦς ὅλη ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, καὶ ἐκαύθησαν λαὸς πολὺς, καὶ γυναῖκες καὶ παῖδια. Μετὰ δὲ τὴν πληγὴν ἐκ τῆς δυσωδίας τῶν καυθέντων ἀλόγων ζώων καὶ ἀνθρώπων γέγονε 5 καὶ αἰφνίδιος θάνατος. Πρὸ τούτου γὰρ ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ κῦρ Ἀλεξίου, ἡ κυρὰ Ἄννα ἡ λεγομένη Ἀναχουτλοῦ, || τὴν φ.293^α μοναδικὴν ἀποβαλομένη στολὴν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Λαζίαν, καὶ ἐκράτησεν αὐτήν. Μετὰ δὲ τὸ γενέσθαι τὸν ἐμπρησμόν καὶ τὴν ἐπιδρομὴν ἤλθεν ἡ Ἀναχουτλοῦ καὶ παρέλαβε τὴν βασιλείαν, ἔχουσα καὶ φωσ- 10 σάτα λάζικα, μηνὶ Ἰουλίῳ ιζ', ἡμέρα γ', τῷ αὐτῷ ἔτει. Ἡ δὲ Παλαιολογίνα κατέβη τῆς βασιλείας, βασιλεύσασα ἔτος α' καὶ μῆνας γ'.

11. Εἰς δὲ τὰς λ' τοῦ αὐτοῦ Ἰουλίου μηνὸς τῷ αὐτῷ ἔτει, ἡμέρα β', ἤλθεν ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως ὁ ἀδελφὸς Ἀλεξίου, ὁ κῦρ Μιχαὴλ Κομνηνός, ἔχων μεθ' αὐτοῦ κάτεργα γ' καὶ τὸν Σχολάριν κῦρ Νική- 15 ταν [καὶ] κῦρ Γρηγόριον τὸν Μειζομάτην. Καὶ τὸ μὲν βραδύ, καταβάντες οἱ ἄρχοντες μετὰ ὀρκωμοτικοῦ καὶ ὁ μητροπολίτης κῦρ Ἀκάκιος μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου, <καὶ> παρέλαβον αὐτὸν ὡς αὐθέντην. Τῷ δὲ πρωὶ οὐκ οἶδα ὁ λαὸς πῶς αὐτὸν ἐπεριώρισαν. Τὰ δὲ κάτεργα ἤρπαξαν οἱ Λαζοί, καὶ πολλοὺς διὰ βελῶν ἀπέκτειναν. Τῇ οὖν γ' τοῦ 20 Αὐγούστου μηνὸς ἡμέρα ς' τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὡμθ' ἄλλιν ἤλθασιν οἱ Ἀμιτιῶται Τοῦρκοι· ἀλλὰ, θεοῦ εὐδοκοῦντος, οὐκ ἔσχυσαν πρὸς φ.293^β ἡμᾶς, ἀλλὰ ἀπῆλθον κατησχυμμένοι κενοί. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ζ', τῷ αὐτῷ ἔτει, ἐστάλθη ὁ Κομνηνός κῦρ Μιχαὴλ περιωρισμένος εἰς τὸ Οἴναιον, εἶτα εἰς τὰ Λιμνία. Τῷ αὐτῷ μηνὶ ι' καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει 25

1. Ἀμιτιῶται ΤΦ: ἀμιτιῶται ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀμπτιῶται Μ

Τοῦρκοι ΤΦ: τούρκοι Μ 8. μοναδικὴν Μ: μοναχικὴν ΤΦ

10. Ἀναχουτλοῦ ΤΦ: ἀναχουτλοῦ Μ 11. ἔτει ΤΦ: ἔτη Μ 14. μεγαλοπόλεως Μ: Μεγαλοπόλεως ΤΦ κῦρ ΤΦ: κηρ Μ 15. μεθ' ΤΦ: μετ' Μ σχολάριν ΤΦ: σχουλάριν Μ 16. καὶ προσέθηκα: λείπει ΤΦ

βραδύ ΜΤΦ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γραφῆ βραδύ· οὕτω τὸ ἀργὸ ἤκουσα λεγόμενον τὸ ἀπόγευμα ἐν Ἀνδρῶν. 17. μετὰ ΜΦ: λείπει Τ ὀρκωμοτικοῦ ἔγραφα: ὀρκομοτικοῦ (βραχ.) Μ. ὠρκομότουν Τ: ὀρκομοτόν Φ

μητροπολίτης ΜΤ: μετροπολίτης Φ 18. εὐαγγελίου (βραχ.) Μ: * * *

Τ: . . . Φ ὅστις ἐν σημειώσει προτείνει τὴν ἀνάγνωσιν τῆς βραχυγραφίας ὡς εὐαγγελίου 19-20. ἤρπαξαν ΤΦ: ἤρπαξαν Μ 21. αὐγούστου (βραχ.) Μ:

αὐτοῦ ΤΦ 23. κατησχυμμένοι ἔγραφα: κατησχυμένοι ΜΤΦ 25. Οἴναιον ΤΦ: ὕναιον Μ. Ἴδε κατωτέρω σ. 275,11

ἑστάθη ἡ Παλαιολογίνα κυρὰ Εἰρήνη μετὰ φράγκικον κάτεργον εἰς τὴν Πόλιν.

12. Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ι' ἔφυγεν ὁ Σχολάρις κῦρ Νικήτας καὶ ὁ Μειτσομάτης κῦρ Γρηγόριος, ὁ Δωρανίτης κῦρ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ υἱὸς Ἰωάννης καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μειτσομάτου Μιχαήλ καὶ ἕτεροι ἐκ τοῦ μέρους αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον μετὰ βενέτικον κάτεργον εἰς τὴν Πόλιν. Οἵτινες καὶ χρονίσαντες τὰ περὶ τὸν Αὐγουστον μῆνα ιζ' ἦλθον μετὰ Κομνηνὸν κῦρ Ἰωάννην, τοῦ κῦρ Μιχαήλ τὸν υἱὸν, ἔχοντες δύο κάτεργα τῶν αὐτῶν καὶ τρία γενουίτικα, καὶ παρέλαβον τὴν Τραπεζοῦντα μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ' ἡμέρα δ' ἔτους ,ζωνα'. Καὶ ἐστέφθη τῷ αὐτῷ μηνὶ Σεπτεμβρίῳ εἰς τὰς θ' εἰς τὴν Χρυσοκέφαλον ἐν τῷ ἄμβωνι ὅτε καὶ ἐν τῇ ἐλεύσει αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσιν αἱ χῶραι συνήχθησαν ἐπὶ ταυτό· καὶ γέγονε || διωγμὸς βαρὺς καὶ ἀρπαγὴ πολλή. Τότε ἐσκοτώθησαν καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ Ἀμυτζαντάριοι, καὶ ἡ τοῦ Γεωργίου μήτηρ ἡ Σαργαλή παρεδόθη τῇ πνιγμονῇ, καὶ σὺν αὐτῇ ἀπεπνίγη καὶ ἡ Ἀναχουτλοῦ, βασιλεύσασα ἔτος α' καὶ μῆνα α' καὶ ἡμέρας η'.

13. Μηνὶ Ἰουνίῳ ἔτους ,ζωνα' ἦλθον οἱ Ἀμιτιῶται εἰς πόλεμον, καὶ ἀπῆλθον κενοί. Ἐπειδὴ [ὁ] τὸν κῦρ Μιχαήλ κρατῶν μέγας δούξ, ὁ εὐνοῦχος, ἐν τοῖς Λιμνίοις Μαρτίῳ μηνὶ ἀπεκτάνθη, ἀπῆλθεν ὁ μέγας δούξ, ὁ Σχολάρις, καὶ παρέλαβε τὸν κῦρ Μιχαήλ, καὶ ἦλθε καὶ ἐβασίλευσε μηνὶ Ματίῳ γ', ἡμέρα β', ἔτους ,ζωνβ'. Ἐστέφθη δὲ μηνὶ τῷ αὐτῷ κα'. Τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ καταβιβάσας ἐπεριώρισεν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Ἀγίου Σάβα, βασιλεύσας ὁ κῦρ Ἰωάννης χρόνον α' καὶ μῆνας η'.

1. φράγκικον M: Φραγκικόν TΦ 2. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν MTΦ

3. Νικήτας ἔγραφα: Νικήτα MTΦ 4. Μειτσομάτης MΦ: Μειτσομάτ, T

Μειτσομάτου TΦ: μίτσομάτου M. Ἀλλ' ἴδε ἀνωτέρω σ. 273, 16 Μειτσομάτην καὶ κατωτέρω σ. 275, 1, 5, 8. 279, 27 Μειτσομάτης Δωρανίτης ἔγραφα:

Δωρανίτης, TΦ 6-7. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν MTΦ 7. αὐγουστον (βραχ.) M:

αὐτόν TΦ 9. γενουίτικα M: Γενουίτικὰ TΦ παρέλαβον MΦ: παρέ-

λασον T 10. μηνὶ σεπτεβρίῳ (βραχ.) M: μηνὸς Σεπτεμβρίου TΦ

11. τὰς ἔγραφα: τ^α M: τὰ TΦ θ' MT: δ' Φ 12. ἄμβωνι MΦ: * * * T

13. ἐπὶ ταυτό TΦ: ἐπιταυτό M 14. Ἀμυτζαντάριοι MΦ: Ἀδυτζαν-

τάριοι T 15. πνιγμονῇ ἔγραφα: παιγμονῇ M: παιγμονῆ TΦ 16. βα-

σιλεύσασα TΦ: βασιλεύουσα M 19. ὁ προσέθηκα: λείπει MTΦ 23. κα' M:

καὶ TΦ δὲ MT: λείπει Φ

|| ἐτιμήθη ὁ Σχολάρις ὁ κϋρ Νικήτας μέγας δοῦξ, Γρηγόριος ὁ Μει- φ. 294β
ζομάτης μέγας στρατοπεδάρχης, Λέων ὁ Καβαζίτης μέγας δομέστι-
κος, Κωνσταντῖνος ὁ Δωρανίτης πρωτοβεστιάριος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ἐπικέρνης, Ἰωάννης ὁ Καβαζίτης μέγας λογαριαστής, ὁ υἱὸς τοῦ
Σχολάριος παρακοιμώμενος, Μιχαὴλ ὁ Μειζομάτης ἀμυρτζαντάριος, 5
Τζανιχίτης ὁ Στέφανος μέγας κοντόσταυλος.

14. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ἔτους ,ζωνδ' κατεσχέθησαν παρὰ τοῦ βασι-
λέως τοῦ κϋρ Μιχαὴλ μέγας δοῦξ ὁ Σχολάρις, μέγας δομέστικος ὁ Μει-
ζομάτης καὶ ἕτεροι αὐτῶν. Τότε ἐστάλη καὶ ὁ Κομνηνὸς κϋρ Ἰωάν-
νης εἰς τὴν Πόλιν. Ἐν δὲ τῷ ,ζωνε' ἔτει ἐπιάσθη ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας 10
καὶ τὸ Οἶναιον.

15. Μηνὶ Σεπτεβρίῳ, [ἔτους ,ζωνς'], ἰνδικτιῶνος α', ἐγένετο αἰ-
φνίδιος θάνατος, ἡ πανούκλα, ὥστε ἀπεβάλλοντο πολλὰ τέκνα καὶ
συνεύνους, ἀδελφοὺς καὶ μητέρας καὶ συγγενεῖς, καὶ διεκρά- ησεν ἕως
μῆνας ζ'. 15

Τῷ αὐτῷ ,ζωνς' ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἐπιάσθη ἡ Κερν. οὔς, || καὶ φ. 295α
αἰχμαλωτίσθη καὶ ἐπυρπολήθη παρὰ Ἰανουαίων. Ἐ δὲ τῷ αὐτῷ
ἔτει ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ καθ' ἰνδικτιῶνος α' ἦλθαν ἐν Τραπεζοῦντι Τοῦρκοι
πολλοὶ, ἤγουν ἀπὸ τὸ Ἐζικάϊν Ἀχχῆς Ἀϊνάπης καὶ ἀπὸ τὸ Παί-
περτ ὁ Μαχμάτης Εἰκεπτάρης καὶ ἀπὸ τῶν Ἀμιτιωτῶν ὁ Τυραλί- 20
πης καὶ ὁ Ποσδογάνης καὶ Τζιαπνίδες σὺν αὐτοῖς, καὶ ἐκρότησαν

3. πρωτοβεστιάριος (α'τβεστιαε") Μ: τὰ βεστιάρια ΤΦ 4. ἐπικέρ-
νης ἔγραφα: ἐπικέρνης ΜΤΦ 5. παρακοιμώμενος Μ: παρακεκοιμώ-
μενος Τ: παρακεκοιμωμένος Φ 6. ἀμυρτζαντάριος (ἀμυρτζαντε) Μ:
Λμυρτζαύτζης ΤΦ 6. κοντόσταυλος ἔγραφα: κοντοσταύλος ΜΤΦ

10. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν ΜΤΦ 11. Οἶναιον ἔγραφα. "Ἴδε καὶ Φ ἐν σημειώ-
σει: ὕναιον Τ: ὕνοιον Φ. Πρβλ. ἀνωτέρω σ. 273,25, κατωτέρω σ. 290,13 12. Σε-
πτεμβρίῳ Μ σεπτεμβρίῳ ἔγραφα ΤΦ: ἔτους ,ζωνς' προσέθηκα ὁδηγούμενος
κ τῆς α' ἰνδικτιῶνος καὶ τῶν κατωτέρω τῷ αὐτῷ ,ζωνς': λείπουσι ΜΤΦ

14. ἕως Μ: εἰς ΤΦ 17. Ἰανουαίων ἔγραφα: Ἰανου⁶ Μ: Ἰανουίτων Τ:
Ἰανουίτων Φ 19. ἐζικάϊν Μ: ἐζικαῖν Φ: Τζικαῖν Τ αἰναπῆς (;) Μ.
Πρβλ. Φ σ. 79: Ἀϊναπῆς Τ: αἰναπῆς Φ Παῖπερτ ΜΦ: Παῖπερτ Τ

20. Μαχμάτης ἔγραφα: μαχματ' Μ: Μαχμάτ ΤΦ Εἰκεπτάρης Τ: εἰκε-
πτάρης Μ: Ερ' κεπτάρης Φ Τυραλίπης ἔγραφα: τυραλί πέν Μ: Του-
αλί πένκ ΤΦ 21. Ποσδογάνης ΜΦ: ποστογάνης Τ Τζιαπνίδες Μ:
Γζιαννίδες ΤΦ. "Ἴδε σ. 290,18 ἐκρότησαν ΤΦ: ἐκράτεισαν Μ. "Ἴδε κατω-
τέρω σ. 276,6.- 288,2.- 283,11.- 288,2

πόλεμον ἡμέρας γ' καὶ ἀπῆλθαν κατησχυμμένοι καὶ πεπληγωμένοι
φυγάδες. ἀποβαλόμενοι ἐν ὁδῷ Τούρκους πολλούς.

Μηνὶ Μαίῳ ε', ἡμέρα γ', ἔτους ,σωνζ' ἦλθαν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ Καφᾶ
κάτεργα φράγκικα β'. Καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἡμέτερον κάτεργον ἐν μέγαν
5 ἐκ τῆς Δαφνούντας καὶ ἕτερον μικρὸν καὶ βαρκόπουλα ἱκανά, καὶ
ἐκρότησαν πόλεμον, καὶ παραχωρήσει θεοῦ ἐνίκησαν οἱ Φράγκοι, καὶ
ἐσκοτώθη ὁ μέγας δούξ Ἰωάννης ὁ Καβαζίτης καὶ κῦρ Μιχαήλ ὁ
φ. 295^β Τζανιχίτης καὶ ἕτεροι πολλοί. Τὸ δὲ κάτεργον || ἐκαύθη, καὶ οἱ ἐν
τῇ στερεᾷ Φράγκοι ἠρπάγησαν καὶ περιορίσθησαν· τὰ δὲ κάτεργα
10 ἀπῆλθον.

Κατὰ δὲ τὸν Ἰούνιον μῆνα ιε', ἔτους ,σωνζ' πάλιν ἦλθαν ἐκ τοῦ
Καφᾶ κάτεργα γ' καὶ μία βάρκα ἐξ Ἀμινσῶ. Καὶ μετὰ πολλῶν λό-
γων καὶ ὀχλήσεων καὶ ζητήσεων γέγονεν ἀγάπη, καὶ παρεδόθη πρὸς
αὐτοὺς τὸ Λεοντόκαστρον. Τότε γὰρ ἀσθένεια ἐνίκησε τὸν βασιλέα
15 τὸν κῦρ Μιχαήλ· ὅτε καὶ ὁ Σχολάρις ὁ κῦρ Νικήτας, ἐκ τοῦ Κεχρινᾶ
ἐλθὼν, γέγονε μέγας δούξ, λαβὼν τὴν θυγατέρα τοῦ Σαμφών. Ἐβα-
σίλευσε δὲ ὁ κῦρ Μιχαήλ χρόνους ε' καὶ μῆνας ζ' ἡμισυν.

16. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ιγ', ἡμέρα α', ἔτους ,σωνη' κατεβιβάσθη ἐκ
τῆς βασιλείας ὁ κῦρ Μιχαήλ ὁ Κομνηνός, καὶ εἰς τὰς κβ' τοῦ αὐ-
20 τοῦ μηνός, ἡμέρα γ' εἰσῆλθεν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα καὶ παρέλαβε τὴν
βασιλείαν ὁ δεύτερος υἱὸς κῦρ Βασιλείου τοῦ Κομνηνοῦ, ὁ κῦρ Ἰωάν-
νης, ὁ ἐπονομασθεὶς κατὰ τὸν πάππον κῦρ Ἀλέξιος, σὺν τῇ δεσποίνῃ
φ. 296^α καὶ μητρὶ αὐτοῦ κυρᾷ Εἰρήνῃ τῇ μεγάλῃ Κομνηνῇ, καὶ ἐστέφθη ἐν
τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Εὐγενίου μηνὶ Ἰανουαρίῳ εἰς τὰς κα' κατὰ τὴν
25 τοῦ ἁγίου ἑορτήν. Τὸν δὲ κῦρ Μιχαήλ περιορίσας ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ
Ἁγίου Σάβα ἀπέκειρε κατὰ μοναχόν· καὶ μετὰ χρόνον α' ἀπεστάλθη

1. κατησχυμμένοι ἔγραφα: κατησχυμένοι M: κατησχυμένοι TΦ πε-
πληγωμένοι M: πεπληγμένοι TΦ 2. ἀποβαλόμενοι ἔγραφα: ἀποβαλ-
λόμενοι M TΦ 5. δαφνούντας M: Δαφνούντος TΦ 6. Φράγκοι TΦ
φραγκοὶ M 11. μῆνα TΦ: μὴν' M 12. βάρκα M: βαρκίς TΦ 13. γέ-
γονεν TΦ: γέγωνεν M 14. αὐτοὺς Φ: ἐαυτοὺς MT 15. κεχρινᾶ M
Κεχρίνα TΦ 17. ε' M: β' TΦ ἡμισυν ἔγραφα: βραχ. M: λείπει TΦ

19 (καὶ 24). τὰς ἔγραφα: τ^α M: τὰ TΦ 21. δεύτερος ἔγραφα: 6^{ος} M: βα-
σιλεὺς TΦ Βασιλείου ἔγραφα: Βασιλίου MTΦ 22. πάππον MΦ
πάππαν T 26. ἀπέκειρε M: ἀπέκαρε Φ: ἐπέκαρε T

εἰς τὴν Πόλιν μετὰ τοῦ τατᾶ κῦρ Μιχαὴλ τοῦ Σαμψῶν, ὅτε γέγονε καὶ ἡ συμπενθερεία πρὸς τὸν βασιλέα.

Τῷ αὐτῷ γοῦν ἔτει, τῷ ἡσωνη', ἐγένετο σύγχυσις καὶ ταραχὴ μέσον τῶν ἀρχόντων· καὶ Ἰουνίου μηνὸς ἐπιήσθη ὁ μέγας στρατοπεδάρχης κῦρ Θεόδωρος ὁ Δωρανίτης ὁ λεγόμενος Πιλέλης καὶ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ πρωτοβεστιάριος Κωνσταντῖνος ὁ Δωρανίτης καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ αὐτοῦ, καὶ περιωρίσθησαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὰ τῶν ἀρχόντων ὀσπίτια. Μετὰ δὲ ζ' τοῦ μηνὸς πάλιν ἀνεκλήθησαν.

Ἐν μηνί Ἰανουαρίῳ τῷ ἡσωνθ' ἔτει ἐπιήσθη ὁ γενόμενος πρωτοβεστιάριος Λέων ὁ Καβαζίτης, καὶ ἀνεβιβάσθη εἰς τὸ πρωτοβεστιά- 10 ρᾶτον ὁ Πιλέλης· ὅτε καὶ ὁ τατᾶς Μιχαὴλ ὁ Σαμψῶν ἀπῆλθε μετὰ κάτεργον εἰς τὴν Πόλιν ποιεῖν τὴν συμπενθερείαν καὶ λαβεῖν τὴν δέσποιναν καὶ ἐλθεῖν. || Τῷ αὐτῷ γοῦν ἔτει Μαίῳ μηνί, ἡμέρα ε' ἐπιή- 15 σθη ὁ κουλᾶς παρὰ τοῦ Πιλέλη καὶ τῶν σὺν αὐτῷ· ἐζωγρήθη δὲ ὁ μέγας δούξ ὁ Σχολάρις. Ἀναταραχθεὶς δὲ ὁ λαὸς, πάλιν ἐλευθε- 15 ρώθη, καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Τρίπολιν. Ὁ δὲ Πιλέλης καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ καὶ οἱ τοῦ Ξενίτου παῖδες συλ- ληφθέντες ἐστάλησαν καὶ περιωρίσθησαν εἰς τὸν Κεχρινᾶν.

Μηνί Σεπτεβρίῳ γ', ἰνδικτιῶνος ε', ἔτους ἡσωξ' ἦλθεν ἡ δέσποινα ἡ Κομνηνὴ Καντακουζηνὴ μετὰ κάτεργον ἐκ τῆς Πόλεως, ἡ θυγάτηρ 20

1. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν ΜΤΦ τατᾶ ἔγραφα: τατᾶ Μ: Τατᾶ ΤΦ Σαμψῶν ΤΦ: σαμψῶν Μ 2. ἡ Μ λείπει ΤΦ 3. ἔτει τῷ Μ: ἔτει ΤΦ
4-5. στρατοπεδάρχης Μ: στρατοπέδαρχος Τ: στροτοπέδαρχος Φ
6. (καὶ κατωτέρω 9-10) πρωτοβεστιάριος ἔγραφα: α^τβεσι^αϛ Μ: κατὰ βεστιάρια ΤΦ Κωνσταντῖνος ΤΦ: κωνσταντῖνος Μ 8. ὀσπίτια ΤΦ: ὀσπίτια Μ ζην ἔγραφα: ζν Μ: ζ' ΤΦ 9. Ἰανουαρίῳ ΤΦ: ἰανουαρίου Μ
10. Καβαζίτης ἔγραφα: καβαζήτης Μ: Καβασίτης ΤΦ πρωτοβεστιά- ρᾶτον ἔγραφα: α^τβεστιαρᾶτον Μ: κατὰ βεστιαράτον ΤΦ 11. τατᾶς ἔγραφα: τατᾶς Μ: Τατᾶς ΤΦ 12. κάτεργον Μ: κατέργου ΤΦ Πόλιν ἔγραφα: πόλιν ΜΤΦ συμπενθερείαν Μ: συμπεθερείαν ΤΦ λα- βεῖν ἔγραφα. "Ἴδε καὶ Φ σ. 24 σημ. *: λαβῆν ΜΦ: Χοβῆν Τ 13. καὶ Μ: λεί- τει ΤΦ ε' ΜΦ: δ' Τ 14. κουλᾶς παρὰ Μ: Κουλᾶς ὑπὸ ΤΦ δὲ Μ: λείπει ΤΦ 15. Σχολάρις ἔγραφα: σχολάρις ΤΦ: σχουλάρις Μ ἀνατα- ραχθεὶς ἔγραφα: ἀναταχθεὶς ΜΤΦ 17. Ξενίτου ἔγραφα: ξενίτου ΜΤΦ
18. τὸν Κεχρινᾶν Μ: τὸν Κεγχρίναν Τ: τὴν Κεγχρίναν Φ 19. Σεπτε- βρίῳ (βραχ.) Μ: Σεπτεμβρίῳ ΤΦ ε' ΜΦ: δ' Τ 20. Καντακου- ζηνὴ Τ: κατακουζηνὴ Μ: ἡ Καντακουζηνὴ Φ Πόλεως ἔγραφα: πό- λεως ΜΤΦ

κῦρ Νικηφόρου τοῦ Καντακουζηνοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος, πρώτου ἐξαδέλφου ὄντος τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων κῦρ Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, καὶ εἰς τὰς κη' ἡμέρας πρῶτον ἐγένετο εὐλόγησις αὐτῆς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Εὐγενίου.

5 Τῷ αὐτῷ γοῦν ἔτει τῷ ,σωξ', Σεπτεβρίου κβ' ἀπήλθαμεν μετὰ τὴν δέσποιναν, τοῦ βασιλέως τὴν μητέρα, εἰς τὰ Λιμνία κατὰ τοῦ κεφα-
297^a λατικεύοντος ἐκεῖσε Κωνσταντίνου τοῦ Δωρα||νίτου, ἀδελφοῦ τοῦ πρω-
τοβεστιάριου τοῦ Πιλέλη. Καὶ λείψαντες μῆνας γ' πάλιν ἤλθαμεν.

17. Κατὰ δὲ τὸν Ἰανουάριον μῆνα τῷ αὐτῷ ἔτει εἰςῆλθεν ὁ πι-
10 κέρνης Ἰωάννης ὁ Τζανιχίτης, καὶ ἐκράτησε τὴν Τζάνιχαν τὸ κά-
στρον ἀνάρχῳ χειρὶ. Καὶ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα τῷ αὐτῷ ἔτει
ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖσε καὶ ἡ δέσποινα, καὶ ἐποίησεν εἰρηνικὴν
κατάστασιν. Καὶ κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπαρεδό-
θησαν τῇ ἀγχόνῃ ὁ Πιλέλης καὶ ὁ υἱὸς του καὶ ὁ γαμβρός του ἐν τῷ
15 Κεχρινᾶ κέστρω. Τῷ αὐτῷ ,σωξ' ἔτει ἀπῆλθεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ βα-
σιλέως κυρὰ Μαρία ἡ μεγάλη Κομνηνὴ, καὶ συνεζεύχθη τὸν Χουτλου-
πέκην τὸν υἱὸν τοῦ Τουραλῆ, ἀμηνρᾶν ὄντα τῶν Ἀμιτιωτῶν, μηνὶ
Αὐγούστῳ. Τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ ἔτει ἤλθαν τὰ βενέτικα τὰ κάτεργα
κατὰ τῶν Γενουβίσεων, καὶ ἔκαυσαν καράβια πολλὰ.

20
φ.297^b Τῷ αὐτῷ μηνὶ Ἰουνίῳ, ἔτους ,σωξβ' ἀπῆλθεν ὁ Σχολάρις || φυγα-
δίας εἰς τὴν Κερασοῦντα, καὶ ἔκτοτε τὰ γεννηθέντα διὰ μέσον μηνύ-
ματα καὶ ἀποκρισιάρικια τίς δύναται γράφειν ;

18. Μηνὸς Μαρτίου κε', ἔτους ,σωξγ' ἤλθεν ὁ μέγας δοῦξ ὁ Σχο-
λάρις καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ παρακοιμώμενος κατὰ τῆς Τραπεζοῦντος

1. τοῦ σεβ. M: σεβ. TΦ 3. τὰς ἔγραφα: τ^α M: τὰ TΦ
κη' MT: κ' Φ ἡμέρας M: ἡμέρα TΦ 5. Σεπτεβρίου ἔγραφα
σεπτεβρίου M: Σεπτεμβρίου TΦ ἀπήλθαμεν MΦ: ἀπήλθαμέν T

7-8. πρωτοβεστιάριου ἔγραφα: ᾶ^τ βε⁵ M: κατὰ βεστιάριον TΦ 9. μῆνα
TΦ: μην' M 9-10. πικέρνης ἔγραφα: πικέρνις M TΦ 10. Τζανιχίτης TΦ:
τζανιχίτης ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τζανιχείτης M 15. κεχρινᾶ M:
Κεχρινᾶ T: Κεχχρίνα Φ 16. Κομνηνὴ TΦ: κομνηνῆ M 17. ἀμην-
ρᾶν ἔγραφα: ἀμηνρᾶν M: Ἄμηνρᾶν Φ: Ἄμηνρᾶν, T μηνὶ αυγούστῳ M
μηνὸς Αὐγούστου TΦ 20-21. φυγαδίας M: φυγάδας TΦ 21. ἐκ-
τοτε M: ἐκ τότε TΦ γεννηθέντα M: γεννηθέντα TΦ μηνύματα M:
μηνὶ μετὰ TΦ 22. ἀποκρισιάρικια M: ἀποκρισιάρια TΦ 23. κε' M:
κε' TΦ 24. παρακοιμώμενος M: παρακοιμώμενος Φ: παρακεκοιμώ-
μένος T

μετὰ ἔν κατέργον καὶ βάλκας ια', ὅτε ἀπῆλθε σὺν αὐτῷ καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος Βασίλειος ὁ Χούπακος, καὶ, πολλῶν λόγων καὶ ὀχλήσεων γενομένων, πάλιν ἐγένετο κατάστασις, καὶ ἀπῆλθον εἰς Κερασοῦντα.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει, σωξγ', μηνὶ Μαίῳ, ἰνδικτιῶνος η' ἄρματώσας 5 ὁ βασιλεὺς κατέργα δύο καὶ ξύλα' μικρὰ ἰκανὰ, <καὶ> ἀπῆλθεν ἅμα τῇ μητρὶ καὶ δεσποίνῃ καὶ τῷ μητροπολίτῃ κατὰ τοῦ Σχολάρι ἐν Κερασοῦντι, ὅτε καὶ ὁ μὲν Σχολάρις ἦν ἐν τῷ Κεχρινᾶ, ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἐν Κερασοῦντι. Μετὰ δὲ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον ἐγένετο κατάστασις, καὶ προσκυνήσασα ἡ Κερασοῦς τὸν βασιλέα. 10

Ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἐξελθὼν ἀπῆλθεν εἰς || τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν φ.298^α τῷ Κεχρινᾶ, καὶ ἦσαν ἅπαντες οἱ περὶ τὸν Σχολάριν ἐκεῖ. Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς, τὸν στόλον καὶ τὴν δέσποιναν ἀφείλκε ἐν τῇ Τριπόλει, ἦλθεν ἐνταῦθα, καὶ λαμβάνει στρατὸν καβαλλαρικόν, καὶ ἀπῆλθε τότε διὰ θαλάσσης, καὶ τὸ διὰ ξηροῦς διάστημα περιώρισεν ἅπαντας 15 ἐν τῷ Κεχρινᾶ· ὅτε καὶ πόλεμος ἐγένετο, προσκυνήσαντες τὸν βασιλέα, καὶ ἀνευφήμησαν. Ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἅπαντες ὑπέστρεψαν, ὁ δὲ Σχολάρις καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀνέμειναν ἐκεῖ· ὅτε ἦλθε καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος ἐκ τῶν Λιμνίων καὶ οἱ περὶ αὐτόν.

Περὶ δὲ τὸν Αὐγουστον μῆνα τοῦ αὐτοῦ, σωξγ' ἔτους ἐκστρατεύ- 20 σας ὁ δούξ Χαλδίας Ἰωάννης ὁ Καβαζίτης ἀπῆλθε καὶ ἐπίασε τὴν Χερίαναν καὶ ἠχμαλώτευσεν αὐτήν· ὅτε ἐλευθερώθη καὶ ἡ Σορωγαίνα, καὶ γέγονεν εἰς τὴν βασιλικὴν ὑποχειριότητα. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐξῆλθε καὶ ὁ κῦρ Μιχαὴλ ὁ μέγας Κομνηνὸς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἦλθε μέχρι καὶ τοῦ Σουλχατίου, καὶ πάλιν ὑπέστρεψε. 25

19. || Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος θ', ἔτους, σωξδ' ἀπῆλθεν ὁ φ.298^β μέγας δομέστικος ὁ Μειζομάτης καὶ ὁ μέγας στρατοπεδάρχης ὁ Σαμ-

1. βάλκας ΜΤΦ. Ἴδε καὶ Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Δ' σ. 143, 16, 17.

αὐτῷ ΜΦ: αὐτῇ Τ 1-2 πρωτοβεστιάριος ΤΦ: α' βεστιάριος Μ 2. Βασίλειος ἔγραφα: Βασίλιος ΜΤΦ Χούπακος Μ: Χουπάκθ Τ: Χουπάκης Φ. Ἄλλ' ἴδε κατωτέρω σ. 281, 16. 5. ἄρματώσας Μ: ἄρματώσας ΤΦ 7. μητρὶ ΜΦ: μαμᾶ Τ Σχολάρι ἔγραφα: σχολάρι ΤΦ: σχολάρι Μ 8. ἦν ΤΦ: ἦν Μ κεχρινᾶ Μ: Κεγχρινᾶ Τ: Κεγχρίνα Φ 12 (καὶ 16). κεχρινᾶ Μ: Κεγχρινᾶ ΤΦ 15. διὰ θαλάσσης ΤΦ: διαθαλάσσης Μ 20. αὐγουστον Μ: αὐτόν ΤΦ 25. ὑπέστρεψε Μ: ὑπέστρεψεν ΤΦ

ψῶν εἰς τὰς Τριπόλεις καὶ ἕως τοῦ Κεγχρινᾶ, καὶ παρέλαβον τὸν Σχολάριν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ ἦλθον, καὶ γέγονεν εἰρηναία κατάστασις.

20. Μηνὶ Νοεμβρίῳ κζ', ἡμέρα ε', ἰνδικτιῶνος θ', τοῦ ,σωξδ' ἔτους
5 ἀπήλθομεν μετὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τῆς Χεριάνας ἀπὸ διαβολικῆς
συνεργίας. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκουρσεύσαμεν, ἐπολιορκήσαμεν καὶ ἠχμα-
λωτίσαμεν. Περὶ δὲ τὴν ἕκτην ὥραν ἐφύγομεν φυγὴν ἄκοσμον, ὀλί-
γων Τούρκων διωκόντων ἡμᾶς. Τότε τοίνυν ἐσκοτώθησαν Χριστιανοὶ
ὡσεὶ ν' καὶ ἐχάωθησαν καὶ ἄλογα πολλὰ, καὶ ὁ δοῦξ Χαλδίας Ἰωάν-
10 νης ὁ Καθαζίτης ἐπιάσθη. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, ἀπολώμεν
ἂν καὶ αὐτὸς ἐγώ. Ἀλλὰ, θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἰσχυσέ μου ὁ ἵππος, καὶ
κατόπιν βαίνων τοῦ βασιλέως ἐλευθερώθημεν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
φ. 299a κατελάβομεν ἐν Τραπεζοῦντι. Τότε τοίνυν ἐγέννησε καὶ ὁ || βασιλεὺς
υἱὸν τὸν κῦρ Ἀνδρόνικον ἐξ ἄλλης γαστρὸς καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς δεσποίνης.

15 21. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ιθ', ἰνδικτιῶνος ι', ἔτους ,σωξε' ἐκινήσαμεν
μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὰ Λιμνία, ποιήσαντες τὴν πρόκυψιν τῆς Χρι-
στοῦ γεννήσεως εἰς Κερασοῦντα, τῶν δὲ Φώτων εἰς τὸ Ἰασόνιν· ὅτε
ἐσκοτώθησαν καὶ Τούρκοι ιδ'. Ἀπελθόντες γοῦν εἰς τὰ Λιμνία καὶ
πάλιν στραφέντες, λείψαντες τὰ πάντα τρεῖς μῆνας, πάλιν κατελά-
20 βομεν ἐν Τραπεζοῦντι ὑγιεῖς.

22. Περὶ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα εἰς τὰς εἰς, τῆ μεγάλης ε', τοῦ αὐτοῦ
,σωξε' ἔτους ἐγεννήθη τῷ βασιλεῖ θυγάτηρ, ἡ κυρὰ Ἄννα, ἐκ τῆς
δεσποίνης ἡμῶν τῆς κυρᾶς Θεοδώρας, ἰνδικτιῶνος ι'.

23 Μηνὶ Μαίῳ, ἰνδικτιῶνος ι', ἔτους ,σωξε' ἀπήλθεν ὁ βασιλεὺς
25 μετὰ φωσσᾶτον εἰς τὸν Παρχάριν, καὶ ἐγύρισε τὸν τοιοῦτον Παρχά-
ριν ὄλον.

24. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια', ἡμέρα ζ', ἰνδικτιῶνος ια', τοῦ ,σωξς' ἔτους
ἦλθεν ἡ δέσποινα τῆς Σινώπης, ἡ κυρὰ Εὐδοκία, ἡ θυγάτηρ κῦρ

1. Τριπόλεις ἔγραφα: Τριπόλις ΜΤΦ Κεγχρινᾶ ΜΤΦ 2. περὶ
ΤΦ: περὶ Μ 5. χεριάνας Μ: Χεριάνας ΤΦ 6. συνεργίας Μ: συνε-
ργείας ΤΦ ἐπολιορκήσαμεν Μ: ἐπολιορκεύσαμεν ΤΦ 7. ἕκτην
ἔγραφα: εν (βραχ.) Μ: ε' ΤΦ 9. ν' Μ: υ' ΤΦ 14. οὐκ ἀπὸ Μ: γυ-
ναῖκα πρὸ Τ; γκαῖ..πὸ Φ 17. φώτων Μ; φωτῶν ΤΦ Ἰασόνιν ἔγραφα:
ιασώνιν Μ: Ἰασώνιν ΤΦ 19. μῆνας ΤΦ: μήνας Μ 21. τὰς ἔγραφα:
τὰ ΜΤΦ

Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιγ', ἡμέρα β', ἰνδικτιῶνος ια', τοῦ αὐτοῦ || ,σωξς' ἔτους, ἀμελησάντων ἡμῶν τὴν φύ- φ.299^β
λαξιν, εἰςῆλθεν εἰς τὴν Ματζούκαν ὁ Χατζυμύρις, ὁ υἱὸς τοῦ Παῖ-
ράμη, μετὰ φωσσάτου πολλοῦ, καὶ ἐκούρσευσεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν
καὶ ζῶα καὶ πράγματα, ἤγουν ἀπὸ τὴν Παλαιοματζούκαν καὶ ἕως 5
εἰς τὸ Δικαίσιμον.

25. Τῷ αὐτῷ ἔτει, μηνὶ Ἰανουαρίῳ κβ' ἤλθεν ἐκ τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως ἀποκρισιάρης Ἰωάννης ὁ Λεοντόστηθος.

26. Μηνὶ Αὐγούστῳ κβ', ἡμέρα δ', ἰνδικτιῶνος ια', τοῦ ,σωξς'
ἔτους ἤλθεν ἡ δεσποινάχατ ἡ κυρὰ Μαρία, ἡ τοῦ βασιλέως ἀδελφή, 10
εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, ἥτοι ἡ τὸν Ἀμιτιώτην συζευθείσα Χουτλου-
πέκην.

Μηνὶ Αὐγούστῳ εἰς τὰς κθ', ἡμέρα δ' ἀπῆλθεν ἡ θυγάτηρ τοῦ
βασιλέως κῦρ Βασιλείου ἡ κυρὰ Θεοδώρα πρὸς τὸ συζευθῆναι τὸν
ἀμηνῶν Χατζυμύριν τὸν υἱὸν τοῦ Παῖράμη, ἔχουσα νυμφοστόλον τὸν 15
Χούπακα κῦρ Βασίλειον τὸν σχολάριν ἰνδικτιῶνος ια', ἔτους ,σωξς'.

27. Μηνὶ Σεπτεβρίῳ ιζ', ἡμέρα β' μετὰ τὸ ἀπόδειπνον ἐγεννήθη
τῷ βασιλεῖ υἱὸς, ὃν || καὶ ἐκάλεσε κατὰ τὸν πάππον Βασίλειον ἰνδι- φ.300^α
κτιῶνος ιβ', ἔτους ,σωξζ'.

28. Μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἰνδικτιῶνος ιγ', ἔτους ,σωξη' εἰςῆλθεν ὁ βασι- 20
λεὺς εἰς τὴν Χαλδίαν κτίζειν τοῦ κούκου. Ἐλθὼν δὲ ἐκ τοῦ Παῖπερ-
τίου ὁ Χοτζιαλατίφης μετὰ τ' καβαλλαρίων ἐνεπόδισεν ὅτε καὶ τὸν
Καβαζίτην Ἰωάννην παρέλυσε τοῦ κεφαλατικίου.

- 3 ματζούκαν M: Ματζοῦκαν TΦ χατζυμύρις M: Χατζύμυρις TΦ
3-4. Παῖράμη ἔγραφα: Ἴδε κατωτέρω στ. 15: παῖράμη M: Παιράμη TΦ
4. μετὰ TΦ: μετα M αἰχμαλωσίαν πολλὴν M: αἰχμαλωσίαν, πολλὰ TΦ
5. Παλαιοματζούκαν MT: Παλαιοματζοῦκαν Φ 6. δῖκαίσιμον M:
Δικαίσιμον TΦ 7. τῷ αὐτῷ ἔτει M: Τοῦ αὐτοῦ ἔτους TΦ 8. Λε-
οντόστηθος ἔγραφα: λεοντόστηθος MTΦ 10. δεσποινάχατ M. Δεσποι-
νάχατ T: Δεσποιναχάτ T 11. Χουτλουπέκην TΦ: χουτλουπέκειν M
13. τὰς ἔγραφα: τὰ MTΦ 15. ἀμηνῶν ἔγραφα: ἀμηνῶν M: Ἀμην-
ῶν TΦ Χατζυμύριν ἔγραφα: χατζυμήριν M: Χατζύμυριν TΦ
παῖράμη M: Παιράμη TΦ 16. Χούπακα TΦ. χούπακα M: Ἄλλ' ἴδε
ἀνωτέρω, σ. 279, 2.. 17. Σεπτεβρίῳ ἔγραφα: σεπτεβρίῳ ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γρα-
φέντος σεπλευρίῳ (βραχ.) M: Σεπτεβρίῳ TΦ ἐγεννήθη TΦ: ἐγενήθη M
21-22. παῖπερτίου M: Παιπερτίου TΦ 22. τ' M: τῶν TΦ κα-
βαλλαρίων TΦ: καβαλαρίων M ἐνεπόδισεν M: καὶ ἐπόδισεν TΦ

29. Μηνὶ Ματίω ε', ἡμέρα δ', ἰνδικτιῶνος ιδ', τοῦ ,σῶξθ' ἔτους, ὥρα ε' ἐγένετο ἔκλειψις ἡλίου, οἷα οὐκ ἐγένετο ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γενεᾷ, ὥστε ἐφάνησαν καὶ ἀστέρες ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐκράτησεν ὥρας α' ἡμίσειαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς κῦρ Ἀλέξιος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ κυρὰ 5 Εἰρήνη, καὶ τινες τῶν ἀρχόντων, κάγω σὺν αὐτοῖς, εὐρέθημεν κατὰ συγκαιρίαν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ματζούκαν μονῇ τῆς Σουμελαῶς, ποιήσαντες δεήσεις πολλὰς καὶ παρακλήσεις.

Τῷ αὐτῷ ,σῶξθ' ἔτει, ἦτοι πρὸ ἕξ μηνῶν, Δεκεμβρίῳ μηνὶ εἰς τὰς 5' ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ Λιμνία, ἔνθα ποιήσας ὡσεὶ γ' ἡμισὺν 10 μῆνας πάλιν ἦλθε.

Τῷ αὐτῷ ,σῶξθ' ἔτει ἦλθεν ἐκ τῆς Πόλεως ἀποκρισιάρης ὁ Λεοντόσπηθος ὡς || ἀπὸ τοῦ βασιλέως κῦρ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, 15 ζητῶν συμπενθερίαν μετὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν.

Τῷ ,σῶξθ' ἔτει, ἰνδικτιῶνος ιδ', μηνὶ Ἰουλίῳ, ἡμέρα δ', ὥρα τοῦ 15 ἀποδείπνου, ἐκοιμήθη ὁ μέγας δούξ Νικήτας ὁ Σχολάρις· ὅτε καὶ ὁ βασιλεὺς μεγάλως ἐλυπήθη, ἐπιστὰς ἐν τῇ προπομπῇ τῆς ἐξόδου αὐτοῦ, φορέσας καὶ λεῖξ διὰ τὴν θλίψιν, καθὼς εἴθισται τρεῖς ἄναξι.

Μηνὶ Ἰουλίῳ κγ', ἡμέρα ε', ἰνδικτιῶνος ιδ', τοῦ ,σῶξθ' ἔτους ὁ ἀπὸ τοῦ Παῖπερτίου κεφαλὴ Χοτζιαλατίφης, λαβὼν ἐπιλέκτους στρατιώτας ὡσεὶ υ' καὶ πρὸς, εἰςῆλθεν κατὰ τὴν Ματζούκαν πρὸς τε τὴν 20 Λαραχανὴν καὶ Χασδένιχαν. Οἱ δέ γε Ματζουκαῖται, προκαταλάβοντες τὰς διεξόδους, ἔκτειναν ὡσεὶ σ' Τούρκους καὶ πλείους, ἀρπάσαντες καὶ ἄλογα καὶ ἄρματα πολλὰ· καὶ αὐτὸν τὸν Χοτζιαλατίφην

1. δ' Μ: δ' ΤΦ 2. ὥρα ε' (βραχ.) Μ: λείπουν ΤΦ οἷα ΤΦ: οἷα Μ
 3. ἐκράτησεν ΤΦ: ἐκράτεισεν Μ 4. ἡμίσειαν (βραχ.) Μ: ρ' ΤΦ
 5. καὶ τινες ΤΦ: καὶ τινὲς Μ κάγω Μ: καὶ ἐγὼ ΤΦ 6. Ματζούκαν ΜΤ: Ματζοῦκαν Φ 8. τὰς ἔγραφα: τὰ ΤΦ 9. ἡμισὺν (βραχ.) Μ: λείπει ΤΦ 11. Πόλεως ἔγραφα: πόλεως ΜΤΦ 11-12. Λεοντόσπηθος ἔγραφα: λεοντόσπηθος ΜΤΦ 13. συμπενθερίαν ΤΦ: συμπενθερίαν Μ 14. ιδ' Μ: ια' ΤΦ. 17. θλίψιν ἔγραφα: θλίψιν ΜΤΦ
 18. κγ' ἔγραφα: κγ' (βραχ.) Μ: κγ' ΤΦ 19. ἀπὸ τοῦ ΜΦ: τοῦ ἀπὸ τοῦ Τ παῖπερτίου Μ: Παιπερτίου ΤΦ 20. πρὸς Μ: πρῶτ' ΤΦ τε Μ: τε καὶ ΤΦ 21. λαραχανὴν Μ: Λαραχάνην ΤΦ: "Ἴδε κατωτέρω σ. 287,2. χασδένιχαν Μ: Χασδενίχαν ΤΦ Ματζουκαῖται ἔγραφα: Ματζουκαῖται ΜΤΦ 22. σ' Μ: ε' Τ: ε' Φ 23. ἄρματα ἔγραφα: ἄρματα ΜΤΦ Χοτζιαλατίφην ἔγραφα: χοτζιάλατίφην Μ: Χοτζιαλατίφην ΤΦ

καρατομοῦσι, καὶ τῇ ἐπαύριον θριαμβεύουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀνά τὴν Τραπεζοῦντα ὄλην.

30. Μηνὶ Δεκεβρίῳ ἰγῆ ἀπῆλθομεν εἰς τὴν Χαλυβίαν μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ || ὀσπιτόκαστρον τοῦ Χατζυμύρι, υἱοῦ τοῦ Παῖρκμη, φ.301^α ἤγουν μετὰ τὴν ἐν Κερασοῦντι εἰσέλευσιν αὐτοῦ καὶ ἔσμιξεν μεθ' 5 ἡμῶν. Ἀπὸ δὲ Χαλυβίας ἤλθομεν διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Κερασοῦντα, ἀκολουθούντων ἡμῖν τοῦ ἀμηνᾶ Χατζυμύρι καὶ [τῶν] Τούρκων μικροῦ δεινὸν δουλικᾶς Ἰνδικτιῶνος 16, ,σωο' ἔτους.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ Ἰνδικτιῶνος 16 τοῦ ,σωο' ἔτους ὁ ἀπὸ τοῦ Ἐρζιγκὰ Ἀρχιαινάκης κατελθὼν περιεκάθισε κάστρον τὴν Γόλαχαν ὡς εἰ 10 ἡμέρας 15, στήσας καὶ μάγγανον καὶ πολέμους κρητήσας σφοδρούς. Ἀλλὰ σὺν θεῷ μηδὲν τι δυνηθεὶς πράξαι ἀπῆλθε μετ' αἰσχύνης κενός· ὅτε καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνέκτισεν τὸν ἐν τῇ Κορδύλῃ ναὸν τοῦ Ἁγίου Φωκᾶ, καὶ μονὴν τοῦτον ἐποίησεν.

31. Τῷ αὐτῷ ,σωο' ἔτει ἐκίνησεν ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ βου- 15 θῶνος, καὶ ἐκράτησεν τὸν αὐτὸν ἐνιαυτὸν ὅλον. Πρὸς δὲ τὸ καλοκαίριν καὶ θέρος γέγονε σφοδρότατος καὶ ἐλυμήνατο, καὶ ἀποτίκισε πολλούς.

Περὶ δὲ τὸν Μάρτιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ,σωο' ἔτους ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ δέσποινα || καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Μεσοχάλδια, ἅμα ²⁰ φ.301^β μὲν διὰ τὸν αἰφνίδιον θάνατον, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπόδρασιν τοῦ Κομνηνοῦ Ἰωάννου ἐκ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἔλευσιν τούτου ἐν τῇ Σινώπῃ, ἐνθα καὶ ἐκοιμήθη. Ὅτε καὶ οἱ βασιλεῖς, ἐλθόντες ἐκ Χαλδίας, οὐκ εἰσῆλθον ἐν Τραπεζοῦντι εἰς τὸ κάστρον διὰ τὸν σφοδρότατον διωγμὸν τοῦ θανάτου· ὑπῆρχε γὰρ μὴν Ἰούνιος· ἀλλ' ἐσκή- 25

2. Τραπεζοῦντα ΤΦ: τραπεζοῦντα Μ 3. δεκεβρίῳ (βραχ.) Μ: Δεκεμβρίῳ Τ: Σεπτεμβρίῳ Φ ἰγῆ ἔγραφα: ἰγῆς (βραχ.) Μ: ἰγ' ΤΦ ἀπῆλθομεν ΤΦ: ἀπῆλθομεν Μ 4 (καὶ 7). Χατζυμύρι ἔγραφα: χατζυμήρι ΜΤΦ παῖράμη Μ: Παιράμη ΤΦ 6. διὰ ξηρᾶς ΤΦ: διαξηρᾶς Μ Κερασοῦντα ΤΦ: κερασοῦντα Μ 7. ἀμηνᾶ ἔγραφα: ἀμηνᾶ Μ: Ἄμηνᾶ ΤΦ τῶν προσέθηκα: λείπει ΜΤΦ 8. ,σωο' ΜΦ: ,σωξο' Τ 9-10. ἐρζιγκὰ Μ: Ἐρζιγκὰ ΤΦ 10. Ἀρχιαινάκης ἔγραφα: ἀρχιαῖνα^x Μ: Ἀρχιαιναπάκ Τ: Ἀρχιαιναπάκ Φ 11. μάγγανον Φ: μάγκανον Μ: μάγγανον Τ 12. πράξαι ΤΦ: πράξαι Μ 22. Ἀδριανουπόλεως ΤΦ: ἀδριάνουπόλεως Μ

νωσαν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Ἁγιαστὴν εἰς τὸν Μίνθρον βουνόν· ὅτε καὶ πρέσβυς ἦλθεν ἐκ τοῦ τζαλαπῆ Τατζατίνη διὰ τὴν συμπενθερείαν. Τότε μικροῦ δεῖν ἐπανέστησάν τινες τῷ βασιλεῖ. Ἀποδράς ἐκ τῆς εἰρκτῆς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Κομνηνοῦ κῦρ Ἰωάννης, (καὶ) ἀπῆλθεν
5 εἰς τὸν Καφᾶν, εἶτα εἰς τὸν Γαλατᾶν.

32-33. Μηνὶ Ἀπριλίῳ ἰνδικτιῶνος α' τοῦ ,ζωοα' ἔτους ἀπῆλθα-
μεν μετὰ τοῦ βασιλικοῦ κατέργου εἰς τὴν μεγάλην Πόλιν, ὃ τε μέ-
γας λογοθέτης κῦρ Γεώργιος ὁ Σχολάρις καὶ ὁ πρωτοσεβαστὸς καὶ
πρωτονοτάρης Μιχαὴλ ὁ Πανάρετος ὁ ταῦτα γράφων, καὶ προσεκυνή-
10 σχμέν προσκυνήσεις φοβεράς. Εἶδαμεν || καὶ τὸν βασιλέα κῦρ Ἰωάν-
νην τὸν Παλαιολόγον καὶ τὸν βασιλέα κῦρ Ἰωάσαφ μοναχὸν τὸν
Καντακουζηνόν, τὸν πατριάρχην κῦρ Κάλλιστον καὶ τὰς δεσποίνας
καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ αὐτὸν δὴ τὸν καπετᾶνον καὶ ποτε-
στάτην τῶν ἐν τῷ Γαλατᾶ Γενουιτῶν Λεονάρδο τε Μουντάτο. Ὅτε
15 ἐποιήσαμεν τὴν συμφωνίαν τῆς συμπενθερείας, ἵνα λάβῃ ὁ τοῦ βασι-
λέως τοῦ Παλαιολόγου (ὁ) υἱὸς τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Τρα-
πιζοῦντος κῦρ Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ. Καὶ ἦλθαμεν μηνὶ
Ἰουνίῳ ε', τῷ αὐτῷ ,ζωοα' ἔτει, μηνὶ Αὐγούστῳ ιε' νὰ ἐσμιχθῶμεν
τὸν αὐτοῦ γαμβρὸν, τὸν Χουτλουπέκην, τὸν υἱὸν τοῦ Τουραλῆ. Ἀλλὰ

1. πρέσβυς ἮΦ: πρέσβις Μ τζαλαπῆ Μ: Τζαλαπῆ ἮΦ. Ἄλλ' ἴδε σ. 290,5,13. Τατζατίνη ΜΠΦ. Ἄλλ' ἴδε Τατζατίνη ἐν σ. 290,5. 292,3.

2-3. συμπενθερείαν ἮΦ: συμπεθερίαν Μ 3. ἐπανέστησάν τι-
νες ἮΦ: ἐπανέστησαν τίνες Μ 4. Ἰωάννης Φ: Ἰωάννου ΜΤ

5. Καφᾶν ἔγραψα: Καφᾶν ΜΤΦ Γαλατᾶν ἔγραψα: γαλατᾶν Μ: Γα-
λάταν ἮΦ 6-7. ἀπῆλθαμεν ἮΦ: ἀπῆλθαμεν Μ 7. Πόλιν ἔγραψα:
πόλιν ΜΤΦ 8. πρωτοσεβαστὸς ἔγραψα: α^τσεβαστὸς Μ: Σεβαστὸς ἮΦ

9. πρωτονοτάρης ἔγραψα: ἀ^τνοτάρης Μ: ὁ νοτάρης ἮΦ γράφων ἮΦ:
γράψον Μ 10. προσκυνήσεις ἮΦ: προσκυνήσεις ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γρα-

φέντος προσκυνήσεις Μ 11. Ἰωάσαφ μοναχὸν ἔγραψα: ιωάσαφ^ζ ᾰ Μ:
Ἰωάσαφα ἮΦ 13. δὴ Μ: δὲ ἮΦ καπετᾶνον ἔγραψα: καπετά-
νον ΜΤΦ 14. Λεονάρδο ἔγραψα: Λεονάρδω ΜΤΦ τε ΜΤ: ντε Φ

Μουντάτο ἔγραψα: μουντάτω Μ: Μυντάτω Τ: Μυρτάτω Φ 15 συμ-
πενθερείας ἮΦ: συμπενθερίας Μ 17-18. μηνὶ ἰουνίῳ Μ: μηνὸς Ἰου-
νίου ἮΦ 18. ε' ΜΦ: δ' Τ

Τὰ ἀπὸ τῶν λέξεων ἮΦ αὐτῷ ,ζωοα' κακῶς χωρίζουσι ἮΦ εἰς ἰδίαν παράγραφον, ἀπατηθέντες ὑπὸ τῆς πρὸ αὐτῶν ἐρυθρᾶς γραμμῆς ἐν τῷ κώδικι. Ἄλλ' εἶνε συνέχεια τῶν ἀνωτέρω. Διὸ οὐδεμίαν ἀνάγκη τῆς προτεινομένης ὑπὸ τοῦ Φ (σ. 31 ἐν σημ. *) προσθήκης τοῦ ῥήματος ἀπῆλθαμεν, ὑπάρ-
χοντος ἤδη τοῦ ἦλθαμεν, μεθ' οὗ συντακτέα τὰ κατωτέρω νὰ ἐσμιχθῶμεν.

18. γαμβρὸν ἮΦ: γαμπρὸν Μ

μὴ ἐςμιχθέντες διὰ τὸν ἐπεισπεσόντα τοῖς Τούρκοις αἰφνίδιον θάνατον, μεθ' ἡμέρας κζ' πάλιν ἐστράφημεν ἐν Τραπεζοῦντι.

34. Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κζ' ἡμέρα ε', ἰνδικτιῶνος β', ἔτους ,σσοβ', καθεζομένου τοῦ βασιλέως ἐν || τῷ ποταμῷ τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου φ.302^α κατὰ τὸν Καταβατὸν, αἰφνης περιέπεσον αὐτῷ οἱ ἐκ τῶν ἀρχόντων 5 Καβαζῖται, ὁ μέγας λογοθέτης κῦρ Γεώργιος ὁ Σχολάρις καὶ ἕτεροι, καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν ἀπ' ἐκεῖ μέχρις αὐτοῦ τοῦ κουλά. Καὶ οἱ μὲν Καβαζῖται διὰ ξηρᾶς φυγόντες συνελήφθησαν καὶ ἐκρατήθησαν ὁ δὲ μέγας λογοθέτης σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κερασοῦντα, εἶτα εἰς τὴν Ἀμινσοῦν ὅτε καὶ ὁ μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Νι- 10 φῶν ὁ Πτερυγιωνίτης, κοινωνὸς ὢν τῆς βουλῆς, περιωρίσθη ἐν τῇ μονῇ τῆς Σουμελάς ἐν Τραπεζοῦντι. Τῇ δὲ κθ' τοῦ Δεκεβρίου μηνός, ἡμέρα ε' πάλιν ἦλθεν ὁ μέγας λογοθέτης, μεσάζοντος εἰς τοῦτο τοῦ Ντζιανώτου Σπίνουλα καὶ Στεφάνου τοῦ Δακνοπίνη.

35. Τῷ αὐτῷ ἔτει, ἦτοι ,σσοβ', ἰνδικτιῶνος β', μηνὶ Μαρτίῳ ιθ' 15 ἐνήμερα τῇ μεγάλῃ Τρίτῃ ἐκοιμήθη ὁ μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κῦρ Νίφων, νόσῳ προσπαλαίσας πλευρίτιδι, ἔτι ὢν ἐν τῇ Σουμελά. καὶ ἐνεταφιάσθη ἀρχιερατικῶς εἰς τὴν Χρυσοκέφαλον, εἰς τὸν τά- φον τοῦ μητροπολίτου κῦρ Βαρνάβα. Καὶ ἐψηφίσθη ὁ σκευοφύλαξ Ἰωσήφ ὁ Λαζαρόπουλος, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πόλιν. 20

36. Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ις', ἡμέρα β' περὶ τὸν ὄρθρον, ἰνδικτιῶνος γ' τοῦ ,σσογ' ἔτους ἐγεννήθη τῷ βασιλεῖ υἱὸς ὃς ἐκλήθη Μανουήλ.

1. αἰφνίδιον θάνατον ΤΦ: αἰφνίδιος θάνατος^ν Μ 3. Μηνὶ ὀκτωβρίῳ Μ: Μηνὸς Ὀκτωβρίου ΤΦ 5. Καταβατὸν ἔγραφα: καταβατὸν ΜΤΦ

6. Καβαζῖται ἔγραφα: καβαζῖται ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος καβαζῖται Μ: Καβασῖται ΤΦ γεώργιος Μ: Γρηγόριος ΤΦ 7. ἐδίωξαν ἔγραφα: ἐδείωξαν Μ: ἀπεδείωξαν ΤΦ κουλά Μ: Κουλά ΤΦ 8. καβαζῖται Μ: Καβασῖται ΤΦ ξηρᾶς ΤΦ: ξηρᾶς Μ συνελήφθησαν Μ: ξυνελήφθησαν ΤΦ 10. τὴν Ἀ. ἔγραφα: τὸν Ἀ. ΜΤΦ τραπεζοῦντος Μ: λειπι ΤΦ Νίφων ΤΦ: νύφων Μ 11. Πτερυγιωνίτης ἔγραφα: πτερῦγιωνί^τ Μ: Πτερυγιωνίτα ΤΦ 12. δεκεβρίου Μ: Δεκεμβρίου ΤΦ

14. σπίνουλα Μ: Σπίνουλα ΤΦ Δακνοπίνη ἔγραφα: δακνοπι Μ: Δακυέπι Γ: δακυ...φ Φ 16. ἐνήμερα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἐνήμερα Μ: ἐν ἡμέρα ΤΦ 20. Πόλιν ἔγραφα: πόλιν ΜΤΦ 21. Δεκεβρίῳ ἔγραφα: (βραχ.) Μ: Δεκεμβρίῳ ΤΦ ἡμέρα (βραχ.) Μ: 'σ Τ: σ' Φ 6' ΜΤ: ε' Φ 22. ἐγεννήθη ΤΦ: ἐγεννήθη Μ

37. Μηνὶ Ἀπριλίῳ ιγ', τῷ αὐτῷ, ὡογ' ἔτει, τῇ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἱσταμένου τοῦ βασιλέως εἰς τὸ μαῖτάνιν, ἐγένετο ὄχλησις μέσον τοῦ κονσούλου καὶ τοῦ παῖλου, ὅτε ἦλθε καὶ ὁ μητροπολίτης κῦρ Ἰωσήφ, χειροτονημένος εἰς τὸν θρόνον Τραπεζουντίων· καὶ 5 τῇ Τρίτῃ τῆς διακαινησίμου γέγονεν ἡ εἰσέλευσις αὐτοῦ.

38. Μηνὶ Ἰουλίῳ ιδ', ἰνδικτιῶνος γ', τοῦ ὡογ' ἔτους κατέβη ὁ φ.303^β τοῦ βασιλέως γαμβρὸς Χουτλουπέκης ὁ ἀμηνρᾶς μετὰ τῆς αὐτοῦ ὁμοζύγου κυρᾶς Μαρίας δεσποινάχατ τῆς μεγάλῃς Κομνηνῆς ἐν ταύτῃ τῇ εὐδαίμονι πόλει Τραπεζοῦντα, καὶ ἠνώθη τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰσῆλθεν 10 εἰς τὸ παλάτιον. Καὶ σκηνώσας κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Ἀγιαστὴν ὥσει ἡμέρας η', πάλιν μετ' εἰρήνης ἀπῆλθε, τιμηθεὶς μεγάλως.

39. Εἰς δὲ τὸ ἐπιὸν ἔτος ἀνήλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν Παρχάριν. Καὶ ἡμεῖς ἅπαντες, σὺν αὐτῷ ἀναβάντες ἐκ Σπέλιας εἰς τὴν Φιανόνην 15 καὶ παροδεύσαντες τὸ Γαντοπέδιον καὶ Μάρμαρα καὶ διαβάντες τὸν Ἅγιον Μερκούριον, ἀνήλθομεν εἰς τὸν Ἀχάντακα πεζοὶ καὶ καβαλλοφ.304^α λάριοι ὑπὲρ τοὺς διςχιλίους. Καὶ ποιήσαντες μετὰ τοῦ ἀμηνρᾶ || ἡμέρας δ', πάλιν ὑπεστρέψαμεν μηνὶ Ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος ε' τοῦ ὡοε' ἔτους, καταβάντες ἐν τῇ Λαζικῇ μετὰ δυνάμεως διὰ τε ξηρᾶς καὶ 20 διὰ θαλάσσης ἅμα βασιλεῖ καὶ τῇ τούτου μητρὶ τῇ δεσποίνῃ, κατέχοντες ἅμα καὶ τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέραν κυρὰν Ἄννην τὴν μεγάλην Κομνηνὴν, ἣτις συνεζεύχθη τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰβήρων καὶ Ἀβασγῶν κῦρ Παγκρατίῳ τῷ Παγκρατιανῷ ἐν τῇ χώρᾳ Μακροῦ

2. μαῖτάνιν M: Μαῖτάνιν Φ: Μαιτάνιν Τ 3. κονσούλου M: Κονσούλου ΤΦ παῖλου M: Παίλου ΤΦ ἦλθε M: ἦλθεν ΤΦ 5. διακαινησίμου Φ: διακαινισήμου M: διακαινισήμου Τ 7. Χουτλουπέκης

ἔγραφα: χουτλου^{πκ} M: Χουτλουπέκ ΤΦ ἀμηνρᾶς ἔγραφα: ἄμηνρᾶς M: Ἄμηνρᾶς ΤΦ 8. δεσποινάχατ M: Δεσποιναχάτ ΤΦ 9. πόλει ΤΦ:

πόλι M Τραπεζοῦντα ἔγραφα: τραπεζοῦν^τ M: Τραπεζοῦντι ΤΦ

11. Ἀγιαστὴν MΦ: ἀγιαστὴν Τ 14. σπέλιας M: Σπελίας ΤΦ Φιανόνη ΤΦ: φιανόνη M 15. Μάρμαρα MΤΦ. Ἰβδλ. Μαρμάρου σ. 287,25. 17. ἀμηνρᾶ M. Ἄμηνρᾶ ΤΦ 18. Τὰ Μηνὶ Ἰουνίῳ κτλ. ἐχωρίσθησαν μὲν ἀπὸ τοῦ ὑπεστρέψαμεν ἐν ΤΦ, καθ' ἃ καὶ ἐν τῷ κώδικι, ἀλλ' εἶνε συνέχεια τῶν προηγουμένων· διὸ ἤνωσα αὐτά. 21. θυγατέραν M: θυγατέρα ΤΦ 22. μεγάλην ΤΦ: μεγαλὴν M 23. Ἀβασγῶν ΤΦ: ἀβαζγῶν M

Παγκρατιανῷ MΦ: Παγκρατιᾶ Τ Μακροῦ ἔγραφα: μακροῦ MΤΦ

αἰγιαλοῦ. Ἐλθόντες δὲ, παρευθὺς ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν Παρχάριν τῆς Λαραχανῆς εἰς τὸ Λιμνίον, καὶ ἀπῆλθεν ἕως Χαλδίας.

40. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ιβ', ἰνδικτιῶνος ς', ἔτους ,σωος' ἐξῆλθεν ὁ μητροπολίτης || κῦρ Ἰωσήφ ἐκ τοῦ θρόνου τῆς Τραπεζοῦντος, καὶ φ.304^β εἰςῆλθεν ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἐλεούσης. Καὶ περὶ τὰς ιθ' τοῦ Ἰουλίου 5 μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ,σωος' ἔτους ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὸ κοῦρσον ὃ ἐποίησαν τὰ ἀζάπικα παρασκάλμια τοὺς Ἀραβιῶτας. Ὅτε καὶ ὁ περιλημμένος μου υἱὸς Κωνσταντῖνος, φεῦ, φεῦ μοι τῷ ἀλλίῳ καὶ ἀμαρτωλῷ, ἐν τῇ θαλάσῃ πεσὼν τῇ ἑορτῇ τῆς Μεταμορφώσεως κατὰ τὴν μονὴν τῆς Ἁγίας Σοφίας, τέθηκεν, ἐτῶν 10 ὧν ιε' μεθ' ὃν καὶ ὁ ἕτερός μου ποθεινότατος υἱὸς Ῥωμανός, ἐτῶν ὧν ιζ', δυσουρικῶ προσπαλαίσας νοσήματι, κεκοίμηται. Λείποντος μου μῆνας γ' ἤμισυν ὑπέστρεψα.

41. Τῷ αὐτῷ ,σωογ' ἔτει || μηνὶ Μαρτίῳ εἰσελθὼν ὁ Γλιτζιασθλά- φ.305^α νης ἐπολιόρκει τὴν καθ' ἡμᾶς Χαλδίαν· ὅτε καὶ ἐστρατεύσας ὁ βα- 15 σιλεὺς ἀνέβη ἐκεῖ.

Μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος ζ', ἔτους ,σωοζ' κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Φώτων ἐπιάσθη ἡ Γόλαχα παρὰ τῶν Τούρκων κλοπικῶς δι' ἣν αἰτίαν ἠφανίσθη ἡ Χαλδία, οἱ μὲν ἐν τοῖς πολέμοις, οἱ δὲ ἐν τῷ ἐκεῖσε δολίῳ σπηλαίῳ.

42. Τῷ αὐτῷ ,σωοζ' ἔτει περὶ τὴν ἐκβάσιν τοῦ Ἰανουαρίου ἀπῆλ- 20 θεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ Λιμνία μετὰ στόλου καλοῦ, καὶ λείψας τετραμηνιαῖον ὑπέστρεψεν.

43. Μηνὶ Μαίῳ, ἰνδικτιῶνος η', ἔτους ,σωοη' ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τινῶν ὀλιγοστῶν στρατιωτῶν εἰς τὸν Παρχάριν περὶ τὰ μέρη τοῦ Μαρμάρου. Καὶ κατὰ τὴν κα' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἡμέρα ς' ἐξάκι- 25 φνης συνήντησαν Τούρ||κους, ὡσεὶ καβαλλαρίους πεντακοσίους καὶ φ.305^β

1. αἰγιαλοῦ M: Αἰγιαλοῦ TΦ 2. Λαραχανῆς MTΦ. Ἴδε ἀνωτέρω σ 282,21. λιμνίον M: Λιμνικὸν T: λιμν Φ ἀπῆλθεν MΦ: ἀπῆλθον T

7. ἀζάπικα MΦ: ἀζάρικα T 12. προσπαλαίσας MT: προσπαλαίσας Φ 13. ἤμισυν ἔγραψα: Ἦ' MT: ς" Φ 14. ,σωογ' M: λείπει TΦ Γλιτζιασθλάνης MTΦ. Ἄλλ' ἴδε κατωτέρω σ. 290,8 Χλιατζιασθλάνης. 16. ἐκεῖ. Μηνὶ Φ: ἐκεῖ μηνὶ MT Ἰανουαρίῳ TΦ: ἰαννουαρίῳ M 19. ἐκεῖσε δολίῳ ἔγραψα: ἐκεῖσε δολεῖῳ MT: ἐκεῖ σεδολεῖῳ (ἐν τῇ μεταφράσει in der *Sedolischen Höhle*) Φ

20. ,σωοζ' ἔτει M: ἔτει ,σωοζ TΦ Ἰανουαρίου TΦ: ἰαννουαρίου M 24. ὀλιγοστῶν MΦ: ὀλιγίστων T

25. Μαρμάρου MΦ: Μαρμαρών T Πρβλ. Μάρμαρα σ. 286, 15. ἡμέρα (βραχ.) M: 'σ TΦ 26. καβαλλαρίους TΦ: καβαλαρίους M

πεζούς τριακοσίους. Ἦσαν δὲ περὶ τὸν βασιλέαν ὡσεὶ ἑκατὸν καθαλλάριοι· ὅτε καὶ κροτήσας πόλεμον νικᾷ κατὰ κράτος ὁ βασιλεὺς, καὶ διώκει αὐτούς, στείλας καὶ κεφαλὰς ἀγαρηνικὰς ἐνταῦθα καὶ τὴν τούτων σημαίαν.

5 44. Μηνὶ Αὐγούστῳ ιγ', ἡμέρᾳ γ', ἰνδικτιῶνος η', τῷ ,σωοη' ἔτει εἰσῆλθεν ὁ μητροπολίτης κϋρ Θεοδόσιος εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, καὶ ἐνεθρονιάσθη· ὃς ὤρμητο μὲν ἐκ Θεσσαλονίκης, μονάζει δὲ ἐν τῷ Ἀγίῳ ὄρει χρόνους κ'. Καταλαμβάνει δὲ τὴν εὐδαίμονα Κωνσταντινούπολιν, γενόμενος ἡγούμενος ἐν τῇ μονῇ τῶν Μαγγάνων· εἶτα ψήφῳ 10 συνοδικῇ χειροτονεῖται καὶ στέλλεται. Μηνὶ Αὐγούστῳ σ' ἀπήλθαμεν φ.306^a ἐν τῇ Λαζικῇ καὶ πρὸς τὸ ἕκβαν τοῦ || μηνός, περὶ τὰ εἰσιτήρια τοῦ ,σωπα' ἔτους ἐσμίγαμεν τὸν βασιλέα τὸν Παγκράτιν. Εἶτα ἀπήλθαμεν εἰς τὸ Βαθὺν, στήσαντες τὰς τέντας ἔξω, ἔχοντες καὶ κάτεργα β' καὶ ξυλάρια ὡσεὶ μ'. Ἐκεῖ γοῦν ὁμιλήσαντες καὶ τῷ Γουρέλῃ, ἐλ- 15 θόντι εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔξ ἡμέρας ποιήσαντες, πάλιν ἰστράφημεν ἰνδικτιῶνος ια'.

45. Μηνὶ Ἰανουαρίῳ ιγ', ἀπελθόντος τοῦ βασιλέως κατὰ τῆς Χερριάνης καὶ χιόνος πολλῆς γενομένης καὶ χειμῶνος πολλοῦ ἐπεισπεσόντος, γέγονε τροπὴ, καὶ ἐφθάρησαν Χριστιανοὶ ρμ', οἱ μὲν ἔργον 20 σπάθης γενομένοι, οἱ δὲ, καὶ μᾶλλον οἱ πλείονες, ὑπὸ τοῦ κρύους ἀπέθανον ἰνδικτιῶνος ια', ἔτους ,σωπα'.

φ.306^b 46. Μηνὶ Νοεμβρίῳ ια', ἡμέρᾳ σ' τοῦ ,σωπθ' ἔτους, || ἰνδικτιῶνος ιβ'^ς ἦλθεν ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων κϋρ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου υἱός, ὁ κϋρ Μιχαήλ, μετὰ δύο μεγάλων κατέργων καὶ ἐνός 25 μικροτέρου κατὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν. Καὶ σταθεὶς ἡμέρας ε' παλίνορ-

1. βασιλέαν M: βασιλέα TΦ 1-2. καθαλλάριοι TΦ: καθαλλάριοι M
 3. στείλας MΦ: στολὰς T 7. ἐνεθρονιάσθη M: ἐνεθρονισιάσθη TΦ
 Θεσσαλονίκης TΦ: θεσσαλονίκης M 9. Μαγγάνων ἔγραφα: Μαγγάνων MTΦ 10. στέλλεται. Μηνὶ MΦ: στέλλεται μηνὶ T
 ἀπήλθαμεν TΦ: ἀπῆλθαμεν M 11. ἕκβαν M (πρὸς τὸ νεοελληνικὸν τὸ ἔδγα): ἐκδαν TΦ 12-13. ἀπήλθαμεν TΦ: ἀπῆλθαμεν M 13. Βαθὺν ἔγραφα: Βαθὴν MTΦ β' M: θ' Φ: λείπει T 14. ξυλάρια MΦ: ξυλάρια T ὡσεὶ M: λείπει TΦ γουρέλη M: Γουρήλη TΦ 17. Ἰανουαρίῳ TΦ: ἰαννουαρίου M 18-19. Ἐπεισπεσόντος TΦ: ἐπισπεσόντος M 19. ἐφθάρησαν TΦ: ἐφθάρισαν M 22. ἡμέρα (βραχ.) M: 'σ TΦ 23. ιβ' (βραχ.) M: ιβ' TΦ βασιλέως TΦ: βασιλέως ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος βασιλεῶς M 25. κατὰ M: κατὰ τὰ TΦ

σος γέγονε, μὴ ἀνύσας τι τῶν ἀδοκῆτων, ὧν σὺν αὐτῷ ὁ πρωτοβε-
στιάριος κῦρ Ἰωάννης ὁ Ἀνδρονικόπουλος· ὅς καὶ, ἀπελθὼν ὁ Πα-
λαιολόγος, αὐτὸς ἐξῆλθε καὶ γέγονεν ὑπόσπονδος τῷ βασιλεῖ ἡμῶν.

47. Μηνὶ Ἀπριλίῳ ις', ἡμέρα α', ἰνδικτιῶνος ιβ', τῷ ,σωπβ' ἔται
ἐπιάσθη ἡ Γόλαχα παρὰ τῶν Χαλδαίων, καὶ πάλιν γέγονεν ὑπὸ τῷ 5
βασιλεῖ, καὶ εὐθὺς αὐθὺς ἐάλω παρὰ τῶν ἐχθρῶν.

48. Μηνὶ Μαρτίῳ ιδ', ἡμέρα ς', ἰνδικτιῶνος ιδ' τοῦ ,σωπδ' ἔτους
ἐκρημνίσθη ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς κῦρ Ἀνδρόνικος δεσπότης ὁ μέγας
Κομνηνός ἀπὸ τοῦ || παλατίου τοῦ κῦρ Ἀνδρόνικου τοῦ μεγάλου Κο-φ.307α
μνηνοῦ καὶ βασιλέως. Καὶ εὐθὺς κομισθεὶς ἐν τοῖς ἀνακτόροις τέθνηκε 10

καὶ ἐνεσταφιάσθη ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοσκεπάστου, ἀκολουθήσαντος ἐν
τῷ ἐξοδίῳ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως καὶ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν δεσποινῶν,
τῆς τε μάμμης τούτου καὶ τῆς μητριᾶς. Τὰ δὲ συναλλάγματα, ἃ
εἶχε μετὰ τῆς ἐξ Ἰθηρίας, θυγατρὸς μὲν Δαβὶδ τοῦ βασιλέως Τυφλι-
σίου, ἀνεψιᾶς δὲ ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀχπουγά, μεταφέρονται εἰς τὸν νεώ- 15

τερον καὶ γνήσιον καὶ νόμιμον υἱὸν τοῦ βασιλέως ἡμῶν καὶ νέον βα-
σιλέα κῦρ Μανουὴλ τὸν μέγαν Κομνηνόν. Καὶ δὴ, τῆς μνηστείας προ-
βάσεως, κινεῖ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ Μαίῳ μηνὶ ι', ἰνδικτιῶ-
νος ις', ἔτους ,σωπε'. Καὶ ἀπελθόντες ἐν τῇ Λαζικῇ, διεβιδάσαμεν
τὸ || καλοκαίριν ὅλον ἐκεῖ κατὰ τὸ χωρίον Μακραιγιαλοὺς ἕως εἰς τὰς 20 φ.307β

ιε' Αὐγούστου μηνός. Τότε δὲ κατέβη κάκεινη ἀπὸ Γωνίας εἰς τὴν
Μακραιγιαλοῦν, καὶ τῇ ἐπαύριον κεκινήκαμεν, καὶ εἰς τὰς λ' τοῦ Αὐ-
γούστου ἐφθάσαμεν ἐν Τραπεζοῦντι ἡμέρα Κυριακῇ. Περὶ δὲ τὰς ε'
τοῦ νέου ἔτους, Σεπτεβρίῳ μηνὶ, ἡμέρα Σαββάτῳ, ἰνδικτιῶνος α'
τοῦ ,σωπς' ἔτους ἐστέφθη ἐν τῇ βασιλικῇ προκύψει καὶ ἐκλήθη Εὐ- 25
δοκία· Κουλκάνχατ γὰρ πρότερον ὠνομάζετο. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἡμέρα

1. τι M: λείπει TΦ 1-2. πρωτοβεστιάριος ἔγραφα: α^α δεστιάριος M:
βεστιάριος TΦ 3. καὶ TΦ: καὶ M 4. ἡμέρα (βραχ.) M: 'σ TΦ

ιβ' M: ιγ T: ιε' Φ ,σωπβ' MT: ,σωπε' Φ 8. ἐκρημνίσθη TΦ:
ἐκρῖμνήσθη M 12. δεσποινῶν TΦ: δεσποίνων M 13. συναλλά-
γματα TΦ: συναλλάγματα M 15. ἀδελφῇ ἔγραφα: ἀδελφῇ M: ἀδελ-
φῆς TΦ 17. μνηστείας M μνηστίας TΦ 19. διεβιδάσαμεν TΦ:
διεβιδάσαμεν M 20. καλοκαίριν ἔγραφα: καλοκέρην Φ: Καλοκέρην T

τὰς ἔγραφα: τ^α M: τὰ TΦ 24. Σεπτεβρίῳ ἔγραφα: σεπτεβρίῳ M:
Σεπτεμβρίῳ TΦ Σαβδάτῳ ἔγραφα: σαβδάτῳ M: σαδάτῳ TΦ 26. πρό-
τερον M: τὸ πρότερον T: τὸ πρότερον Φ

Κυριακῇ Σεπτεμβρίου ε' ἐγένετο καὶ ὁ γάμος, καὶ ἐπεκράτησεν ἑβδομάδαν καὶ πλεόν. Ἦν δὲ ὁ εὐλογήσας αὐτοὺς ὁ Τραπεζοῦντος Θεοδόσιος, στεφανοκράτωρ δὲ ὁ πατὴρ ἦν καὶ βασιλεὺς.

φ.308^α 49. Μετὰ πολλῶν λόγων καὶ πρέσβειων, || ῥωμαϊκῶν, λέγω, καὶ ὁ μουσουλμανικῶν, μέσον δὴ τοῦ βασιλεως καὶ τοῦ Τατζιατίνη τζιαλαπῆ ἐκίνησεν ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ιδ' τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἰνδικτιῶνος β', καὶ ἡ θυγάτηρ κυρὰ Εὐδοκία. Καὶ ἀπήλθομεν μέχρι Κερασοῦντος, Μανδᾶτον δὲ ἦλθεν ἐκ Τραπεζοῦντος, ὅτι ὁ Χλιατζιασθλάνης μέλλει καταβεῖν εἰς τὴν Τραπεζοῦνταν. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀφείς 10 τὴν θυγατέραν ἐν Κερασοῦντι, ἦλθε σὺν τοῖς ἄρχουσιν ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ ἐνδυνάμωσε τὸ κάστρον, καὶ διετάξατο τὴν χώραν. Περὶ δὲ τὰ τελευταῖα τοῦ Σεπτεμβρίου ἐκίνησε, καὶ, λαβὼν τὴν θυγατέραν ἐν Κερασοῦντι, ἀπήλθε μέχρις Οἰναίου, κάκει εἰςμιχθεὶς τῷ τζιαλαπῆ, συν- φ.308^β ἔζευξεν αὐτῷ τὴν θυγατέραν || αὐτοῦ, τὴν κυρὰν Εὐδοκίαν, κατὰ τὴν 15 η' τοῦ Ὀκτωμβρίου, ἰνδικτιῶνος γ', ἔτους ,σωπη', ὅτε παρέλαβεν ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ Λιμνία.

50. Μηνὶ Φεβρουαρίῳ ἐκίνησεν ὁ βασιλεὺς διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης κατὰ τῶν Τζιαπνίδων. Καὶ περὶ τὰς δ' τοῦ Μαρτίου μηνός ἡμέρα α', ἰνδικτιῶνος γ', ἔτους ,σωπη' ἐποίησεν τὸ φωσσᾶτον μερίδας 20 β'. Τοὺς μὲν πεζοὺς ὡσεὶ χ' ἔστειλεν ἀπὸ τὸ Πέτρωμαν· ὁ δὲ βασιλεὺς, παραλαβὼν τὸ καβαλλαρικὸν καὶ ἑτέρους πεζοὺς παμπόλλους, ἐπτέρνιξέν τους ὅλον τὸν Φιλαβωνίτην ποταμὸν ἄνω ἕως εἰς τὰς χειμαδίας, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν ἐκούρσευσεν, ἐσκότωσεν, ἔκαυσεν καὶ

1. Σεπτεμβρίου ἔγραφα: σεπτεβρίου M: Σεπτεμβρίου TΦ καὶ ἐπ. MT: ἐπ. Φ 2. αὐτοὺς M: αὐτὴν TΦ Τραπεζοῦντος MT: Τραπεζοῦντιος T 3. ἦν TΦ: ἦν M 4. δὴ M: δὲ T 4-5. τατζιατίνη τζιαλαπῆ (Τζιαλαπῆ^ε TΦ) MTΦ. Ἴδε σ. 284,2 τζιαλαπῆ καὶ σ. 284,2. 292,3 Τατζιατίνη

8. μανδᾶτον ἔγραφα: μανδᾶτον MTΦ 8-9. Χλιατζιασθλάνης MTΦ. Ἄλλ' ἴδε ἀνωτέρω σ. 287, 14 Γλιτζιασθλάνης T 9. μέλλει TΦ: μέλει M

καταβεῖν M: κατάβειν Φ: καταβ[αίν]ειν T Τραπεζοῦνταν M: Τραπεζοῦντα TΦ 8 (καὶ 16). βασιλεὺς TΦ: βασιλεῦς M 12. σεπτεβρίου M: Σεπτεμβρίου TΦ 13. Οἰναίου TMΦ. Ἴδε καὶ σ. 273, 25. 275, 11.

15. ὀκτωμβρίου M: Ὀκτωβρίου TΦ ,σωπη' MΦ: ,σωπ' T 17. Φεβρουαρίῳ TΦ: Φεβρουαρίου M 17-18 διὰ θαλάσσης TΦ: διαθαλάσσης M 18. Τζιαπνίδων ἔγραφα: Τζαπνίδων MTΦ: Ἴδε σ. 275,21. 19. ἡμέρα TΦ: ἡμέρα (βραχ.) M 21. καβαλλαρικὸν ἔγραφα: καβαλαρικὸν M: καβαλλάρικον TΦ 22. ἐπτέρνιξέν τους MΦ: ἐπτέρνιξεν τοὺς T πο-

ταμὸν TΦ: ποταμῶν M τὰς TΦ: τ M 22-23. χειμαδίας M: χειμασίας TΦ 23. σκηνὰς TΦ: σκηνᾶς M ἐσκότωσεν MΦ: ἐσκόθωσεν T

ἐλήισεν αὐτούς. Καὶ πολλὰ ἡμέτερα αἰχμάλωτα ἢ || λευθέρωσεν σιμου- φ.309α
 λικά (;), καὶ ἐστράφη, καὶ ἐστάθη μικρὸν εἰς τὸν Σθλαβοπιάστην. Οἱ
 δὲ χ' οἱ ἀπελθόντες ἀπὸ τὸ Πέτρωμαν ἐκούρσευσαν εἰς τὸ Κοτζαυτᾶ,
 καὶ ἐποίησαν σφαγὴν καὶ κοῦρσον καὶ πυρκαϊὰν πολλήν. Καταβαί-
 νοντες δὲ μετὰ πολέμου, ὁσάκις ἐποίουν καὶ συμπλοκὴν μετὰ τῶν 5
 διωκόντων Τούρκων, πολλοὶ ἐπιπτον ἐκ τῶν Τούρκων. Οἱ δὲ Ῥω-
 μαῖοι, ἐλπίζοντες [εὐρεῖν] τὸν βασιλέα, εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἰσχυρὰ πολε-
 μοῦντες καὶ κτείνοντες ἤρχοντο. Περὶ δὲ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Σθλαβο-
 πιάστου γενόμενοι, ὡς οὐχ εὔρον τὸν βασιλέα, ὡς ἐσυνεφώνησαν, μι-
 κρὸν πρὸς τροπὴν βλέψαντες, ἔπεσον ὡσεὶ μβ' Ῥωμαῖοι. Οἱ δὲ πε- 10
 σάντες Τούρκοι καὶ Τούρκισσαι καὶ Τουρκόπουλα || ὑπὲρ τοὺς ρ' ἤρι- φ.309β
 θμήθησαν.

Μηνὶ Ἰουνίῳ ιθ', ἰνδικτιῶνος ε', ἔτους ,σωη' ὁ τοῦ βασιλέως κῦρ
 Ἀλεξίου υἱὸς, ὁ κῦρ Μανουὴλ ἐγέννησεν υἱὸν ἐκ τῆς ἐξ Ἰθῆρων κυ-
 ρᾶς Εὐδοκίας, ὃν καὶ βαπτίσας ὁ πάππος καὶ βασιλεὺς κ' ο Ἀλέξιος 15
 καὶ ἡ προμάμμη καὶ δέσποινα κυρὰ Εἰρήνη καὶ ὁ μητροπότης Τρα-
 πεζοῦντος κῦρ Θεοδόσιος ἐκάλεσαν τοῦτον Βασίλειον κατὰ τὸν πρό-
 παππον.

51. Μηνὶ Ἰουλίῳ θ' ἤρχθη ἡ νόσος τῶν βουβώνων, ἔτους ,σωη', ἰν-
 δικτιῶνος ε', καὶ ἐλυμήνατο ἐν Τραπεζοῦντι πολλοὺς μέχρι καὶ τοῦ Δε 20
 κεβρίου καὶ τοῦ Γεναρίου μηνός. Ἐλυμήνατο δὲ καὶ τὴν Ματζούκαν
 περὶ πολλοῦ καὶ τὴν Τρικωμίαν καὶ τὸ μέρος τῶν Συρμένων ἕως εἰς
 τὴν Δρύωναν.

1. πολλὰ ΤΦ: πολλᾶ Μ σιμύλικά Μ; σιμύλικά Τ: σιμύλικά Φ 3. ἀπὸ
 τὸ Μ: ἀπὸ ΤΦ 4. Κοτζαυτᾶ Μ: Κοτζαντᾶ ΤΦ 4. κοῦρσον Φ: κοῦρ-
 σαν ΜΤ 5. πολέμου Μ: πόλεμον ΤΦ 7. εὐρεῖν προσέθηκα: λείπει
 ΜΤΦ 11. Τούρκισσαι ἔγραψα: τούρκισε Μ: Τύρκισσαι ΤΦ Τουρκό-
 πουλα ἔγραψα: τουρκό^{πλ} Μ: τουρκοπούλοι Τ: Τουρκοποῦλοι Φ 13. Ἰου-
 νίῳ ΤΦ: ἰουνίου Μ 14. Μανουὴλ ΤΦ: μ...ήλ τῶν λοιπῶν γραμμάτων διεξ-
 εσμένων τῶ γλυφάνῳ Μ ἐξ Ἰθῆρων ΤΦ: ἐξιδῆρων Μ 17. Θεοδόσιος ΤΦ:
 Θεοδώσιος Μ 19. ἤρχθη ἔγραψα: ἤρχθη(;) Μ: ἤρχθη Φ: ἤρχθη Τ ,σωη' ΜΦ:
 ,σωρ Τ 20. πολλοὺς ΤΦ: πολλοὺς Μ 20-21. Δεκεβρίου ἔγραψα: δεκευ-
 ρίου Μ: Δεκεμβρίου ΤΦ 21. Ματζούκαν Φ: ματζοῦκαν Μ: ματζού-
 κην Τ 22. περὶ πολλοῦ ΤΦ: περίπολλοῦ Μ Τρικωμίαν ἔγραψα:
 Τρικομίαν ΜΤΦ

φ.310^α 52. || Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ', ἡμέρα ι', ἰνδικτιῶνος ι' τοῦ ,σωχε' ἔτους κινήσας ὁ τοῦ βασιλέως γαμβρός ὁ ἐκ τῶν Λιμνίων ἀμηνρᾶς ὁ Τατζιατίνης κατὰ τοῦ ἐτέρου γαμβροῦ τοῦ βασιλέως, υιοῦ τοῦ ἐκ Χαλυβίας Χατζυμύρη, τοῦ λεγομένου Σουλαμάμπек, ἔχων φωσσᾶτον χιλιάδας ιβ', καὶ τῇ Χαλυβίῃ εἰσελθὼν, ἔπεσε πρῶτος αὐτὸς ὁ Τατζιατίνης, καὶ κρουρηθεὶς ἐκεῖ τέθηκεν. Οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ἐκτάνθησαν ὡς ,γ', οἱ δὲ λοιποὶ γυμνοὶ ἔφυγον, ἀποβαλλόμενοι ἵππους ,ζ' καὶ ὄπλα ἄπειρα.

φ.310^β 53. Ἀμηνρᾶς τις Γάταρις, ἔχων καὶ χάνην, ὡς λέγουσιν, ὁ δὲ Γάταρις Ταμουρλάγκης ὦν τὸ ὄνομα, ἐκ τῶν ὀρίων ἐξελθὼν Χαταίας, ἔχων, ὡς φασιν οἱ εἰδότες, φωσσᾶτον || ὑπὲρ τὰς ὀκτακοσίας χιλιάδας, ἦλθε καὶ παρέλαβε τὴν πᾶσαν Περσίαν. Εἶτα, εἰσελθὼν καὶ ἐν τοῖς ἀκρωρείοις Ἰβήρων, παρέλυσε πολέμου νόμῳ τὸ θαυμασίον Τυφλίσιον, ζωγρήσας καὶ τὸν βασιλέα Παγκράτιν τὸν στρατηγικώτατον καὶ τὴν ὁμόζυγον αὐτοῦ, τὴν θυγατέραν τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, τὴν ὠραιότατην κυρὰν Ἄνην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Δαβίδ, τὸν δὲ λαὸν ἔθυσσε μαχαίρα καὶ ἀπώλεσεν. Ὅποσα δὲ πράγματα εἶλε καὶ ὄσας εἰκόνας ἔγδειρε καὶ κατέκαυσε, καὶ λίθους τιμίους καὶ μαργαριτάρια καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἀπεφέρετο οὐ δύναται τις γραφῇ παραδοῦναι, μηνὶ Νοεμβρίῳ κα' ἔτους ,σωχε'.

φ.311^α 54. Ἐκοιμήθη ὁ βασιλεὺς κῦρ Ἀλέξιος || ὁ μέγας Κομνηνός, ὁ υἱὸς τοῦ κῦρ Βασιλείου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ ὁ δεύτερος, μηνὶ Μαρτίῳ

1. κδ' - ι' M: λείπουσι TΦ ,σωχε' MΦ: ,σωρε' T
2. ἀμηνρᾶς M: Ἀμηνρᾶς TΦ
3. ἐτέρου TΦ: ἐτέρου M
4. Χατζυμύρη ἔγραφα: χιτζυμύρη M TΦ Σουλαμάμπек M T: Σουλαμανπέκ Φ
- 5-6. Τατζιατίνης ἔγραφα: Ττζιατίνης M TΦ. Ἴδε σ. 284, 2 καὶ 290, 5.
6. περὶ αὐτὸν TΦ: περὶ αὐτὸν M
7. ,γ' M: ε' T: ,ς' Φ γυμνοὶ TΦ: γυμνή M ἀποβαλλόμενοι ἔγραφα: ἀποδαλλόμενοι M TΦ ,ζ' M: λείπει TΦ
9. τις TΦ: τίς M
9. χάνην M: Χάνην T: χαύνη Φ
10. ταμουρλάγκης M: Ταμουρλάνης TΦ χαταίας M: Χαταίας TΦ
11. ὡς φασιν TΦ: ὡς φασίν M
13. ἀκρωρείοις ἔγραφα: ἀκρορῖοις M: ἀκρωρῖοις TΦ παρέλυσε M T: παρέλασε Φ τὸ θαυμασίον Τυφλίσιον ἔγραφα: τὸ θαυμασίω τυφλισίω M: τῷ θαυμασίῳ Τυφλισίῳ TΦ
14. στρατηγικώτατον TΦ: στρατηγικώτατον M
15. θυγατέραν M: θυγατέρα TΦ
17. μαχαίρα TΦ: μαχέρα M
18. ἔγδειρε M: ἔγδορε T: ἔγδαρε Φ
19. δύναται τις Φ: δύναται της M: δύναται τῆς T
20. ,σωχε' MΦ: ,σωρε' T

κ', ἡμέρα Κυριακῆ τῆς ε' ἑβδομάδος, ὥρα δευτέρα τῆς ἡμέρας. Ἐβασίλευσε δὲ ἔτη μ' καὶ μῆνας γ', ἔτων ὦν να', ἔτους ,σωλη'.

Μηνὶ Μαρτίῳ ε' τοῦ ,σϞκ' ἔτους ἐκοιμήθη ὁ βασιλεὺς κῦρ Μανουὴλ ὁ μέγας Κομνηνός, καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Θεοσκεπάστον. Ἐβασίλευσε δὲ ἔτη κβ'. 5

Μηνὶ Μαίῳ β', ἔτους ,σϞγ' ἐκοιμήθη ἡ δέσποινα κυρὰ Εὐδοκία ἡ οὔσα ἐξ Ἰβήρων, μήτηρ δὲ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου.

55. Μηνὶ Σεπτεβρίῳ, ἰνδικτιῶνος δ', ἔτους ,σϞδ' εἰς τὰς ιδ', ἡμέρα Σαββάτῳ ἤλθεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸν Ἅγιον Φωκᾶν ἡ δέσποινα κυρὰ Εὐδοκία ἡ μεγάλη Κομνηνὴ μετὰ κατέργου καὶ ἐνός γριπαρίας. 10 φ.311
 ἔλαχε δὲ καὶ νύμφας εἰς μὲν τὸν αὐτάδελφον αὐτῆς, τὸν βασιλέα κῦρ Μανουὴλ, χῆρον ὄντα, τὴν θυγατέρα τοῦ Φιλανθρωπνοῦ κυρὰν Ἄννην, εἰς δὲ τὸν ἀνεψιὸν αὐτῆς, τὸν βασιλέα κῦρ Ἀλέξιον, τὴν θυγατέραν τοῦ Καντακουζηνοῦ κυρὰν Θεοδώραν. Καὶ τῇ ἐπαύριον Κυριακῆ, βροχῆς οὔσης, εἰσῆλθον εἰς Τραπεζοῦντα. Γέγονε δὲ καὶ πρέσβυς εἰς ταῦτα ὁ μέγας δούξ ὁ ἀμυριάλης ὁ Σχολάρις. 15

56. Τῷ δὲ ,σϞε' ἔτει, τῆς ε' ἰνδικτιῶνος, τῇ ιβ' τοῦ Νοεμβρίου, ἡμέρα θ', ὥρα γ' τῆς νυκτὸς ἐκοιμήθη καὶ ἡ δέσποινα, ἡ κυρὰ Θεοδώρα Καντακουζηνὴ ἡ μεγάλη Κομνηνὴ, ἡ ὁμόζυγος τοῦ αὐτοῦ βασιλέως κῦρ Ἀλεξίου, καὶ ἐτάφη || ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Χρυσοκεφάλου, ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τοῦ Γίδωνος, εἰς τὸ παράθημα. 20 φ.312^α

2 (καὶ 5). ἔτη ἔγραφα: ἔτους ΜΤΦ μῆνας ΤΦ: μῆνας Μ ,σωλη'. Μηνὶ Φ: ,σωλη' (,σωση' Τ). μηνὶ ΜΤ 3. βασιλεὺς ΤΦ: βασιλεῦς Μ
 5. κβ' ἔγραφα: κξ' ΜΤΦ 7. κυροῦ Μ: κῦρ ΤΦ 8. Σεπτεβρίῳ ἔγραφα: σεπτεβριῶν Μ: Σεπτεμβρίῳ ΤΦ τὰς ἔγραφα: τα Μ: τὰ ΤΦ 10. ἐνός ΜΤΦ. Γραπτίον μιᾶς 11. γριπαρίας Μ: γρυπαρίας ΤΦ 12. Φιλανθρωπνοῦ ἔγραφα: φιλανθρωπίνου Μ: Φιλανθρωπινου ΤΦ 14. τὴν Μ: λείπει ΤΦ κυρὰν ΜΦ: κῦρ Τ 16. πρέσβυς ΤΦ: πρέσβις Μ
 ταῦτα ΤΦ: ταυτα Μ δούξ ὁ ἀμυριάλης (ἀμυριάλης Φ) ΜΦ: Δούξ ὁ Ἀμυριάλης Τ 17. ,σϞε Μ: ,σϞε' ΤΦ 21. Γίδωνος ἔγραφα: Γίδωνος ΜΤΦ. Ἰδε σ. 266, 10, 11, 13. 22. τὸ ΜΤ: τὰ Φ παράθημα Μ: παράσημα ΤΦ Μετὰ τὴν λέξιν παράθημα κενὸν 10 στίχων, ὡσεὶ 270 γραμμάτων Μ

57. Τῷ δὲ αὐτῷ ἔτει, μηνὶ Νοεμβρίου ἦλθε καὶ ἀπὸ Γοτθίας ἡ βασιλισσα κυρὰ Μαρία, ἡ τοῦ κυρ Ἀλεξίου ἐκ τῆς Θεοδώρας θυγάτηρ, καὶ εὐλογήθη μετὰ εὐσεβοῦς δεσπότη, τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς κυρ Δαβίδ τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ.

Ἐν τέλει δὲ παρατηρῶ, ὅτι ὁ ἀναγινώσκων τὸ κείμενον, οἷον παρέσχον αὐτὸ μετὰ τὴν ἀκριβῆ νέαν ἀντιβολὴν τοῦ κώδικος καὶ τὰς νέας περὶ αὐτοῦ φροντίδας, δὲν θάπορήσῃ βεβαίως, ὅτι ἀφῆκ' ἀμεταβλήτους τοὺς ἐν τῷ κώδικι σολοικισμοὺς¹ καὶ τὰς περὶ τοὺς τύπους ἀνωμαλίας ἃς παρέχει ὁ κώδιξ. Ἐπραξα δὲ τοῦτο ἀγνοῶν, ἂν αὐταὶ προέρχωνται ἐξ ἀνεπιστασίας τοῦ βιβλιογράφου ἢ ἐκ γλωσσικῆς ἀστασίας αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως τοῦ χρονικοῦ. Οὕτω φέρονται πλήν τινῶν παρατεθέντων ἤδη ἐν ταῖς ὑποσελιδίαις σημειώσεσιν οἱ τύποι *θυγατέρα* (σ. 269,3. 284,16. 293,12 καὶ *θυγατέραν* (σ. 286,21. 290,10,12,14. 292,15. 293,14), *Τραπεζοῦντα* ἐν δοτικῇ (σ. 286,8) καὶ *Τραπεζοῦντι* (σ. 268,8,21. 275,28. 285,2. 290,10. 291,20), *Τραπεζοῦντα* ἐν αἰτιατικῇ (σ. 266,5. 268,6. 276,20-283,2) καὶ *Τραπεζοῦνταν* (σ. 290,9), *βασιλέα* (σ. 271,6. 279,10. 288,12. 289,16. 291,7,9. 292,14. 293,12) καὶ *βασιλέαν* (σ. 288,1), ἐν παραβολῇ πρὸς τὸ *ἐβδομάδα* (σ. 290,1), *ἦλθαμεν* (σ. 278,8. 284,17), *ἀπήλθαμεν* (σ. 278,5. 284,6-288,10,12) καὶ *ἀπήλθομεν* (σ. 280,5. 283,3), *ἀνήλθομεν* (σ. 286,16), *ἦλθαν* (σ. 275,18. 276,3,11. 278,18), *ἀπῆλθαν* (σ. 274,19. 276,1) καὶ *ἦλθον* (σ. 280,2), *ἀπῆλθον* (σ. 273,23. 274,6. 276,10,23. 279,3), *εἰςῆλθον* (σ. 283,24) καὶ *ἦλθασιν* (σ. 273,21), *αἰχμαλωτίσθη* (σ. 275,17) καὶ *ἤχμαλώτευσεν* (σ. 279,22), *ἤχμαλωτίσαμεν* (σ. 286,6), *ἐπεριώρισε* (σ. 286,6).

2. τῆς Θεοδώρας ἔγραφα: τῶν Θεοδώρων ΜΤΦ

3. Δαβίδ ἔγραφα:

δαδ' Μ: Δαυίδ ΤΦ

¹ Ἴδτε μετοχὴν ἀντὶ ῥήματος ἐν σ. 279, 10, ὀνομαστικὰς ἀπολύτους ἐν σ. 271, 1-272,13,15-279,16-280,12,292,2 κ. ἑ.

270,20. 274,23), ἐπεριώρισαν (σ. 273,19), ἐπεριωρίσθησαν (σ. 272,17) καὶ περιώρισεν (σ. 279,15), περιωρίσθη (σ. 285,11), περιωρίσθησαν (σ. 276,9. 277,7,18), παρεδόθη (σ. 267,14) καὶ ἐπαρεδόθησαν (σ. 278,13), ἔσμιξεν (σ. 283,5), ἔσμίγαμεν (σ. 288,12), ἔσμιχθῶμεν (σ. 284,18), ἔσμιχθέντες (σ. 285,1) καὶ εἰσμιχθεῖς (σ. 290,13), τὴν ἔκβασιν (σ. 287,20) καὶ τὸ ἔκβαν (σ. 288,11), ἀμυτζαντάριοι (σ. 274,14) καὶ ἀμυρτζαντάριος (σ. 275,5), ἐπικέρνης (σ. 275,4) καὶ πικέρνης (σ. 278,9. 10), Χερίαναν (σ. 279,22), Χερίανας (σ. 280,5) καὶ Χεριάνης (σ. 288,17), Παλαιολογίνα (σ. 269,11. 272,5. 273,11. 274,1) καὶ Παλαιολογίνη (σ. 269,4), Ἀμινσῶ ἐν γενικῇ (σ. 276,12) καὶ Ἀμινσοῦν ἐν αἰτιατικῇ (σ. 285,9). Προςέτι δ' ἀναγκαῖον ὑπέλαβον νὰ τηρήσω καὶ τὰς γραφὰς Σεπτέβριος καὶ Δεκέβριος, ἅς οἱ πρότεροι ἐκδύται ἐπηνώρθωσαν σιωπηρῶς ἢ ἐξ ἀβλεψίας.